Ч. 77 (14.309). Львів, субота 9. квітня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Домагання австрійського епископату.

ЗАЯВА КАРД. ІННІЦЕРА В „ОССЕРВАТОРЕ РОМАНО".

За час свого побуту в Римі кард. Інніцер двічі радився з кард. Пачеллі та був на двогодинній авдієнції у папи. Опісля в „Оссерваторе Романо" появилася заява такого змісту:

„Святочна заява австрійського епископату з 18. березня не апробує того, що не годиться з Божими законами та з вольностями і правами Церкви. Держава не може використовувати її як пропагандивного засобу, щоб успокоїти совість вірних.

На майбутнє австрійські епископи домагаються, щоб:

1) у всіх справах, що торкаються конкордату з Австрією не вводити ніяких змін без порозуміння з Ватиканом;

2) у вихованні та у проводі молоді загарантувати природне право родичів та повести моральне виховання католицької молоді згідно з католицькою релігією;

3) унеможливити протирелігійну пропаганду;

4) запевнити католикам право голосити й боронити віру у всіх ділянках, усіми засобами доступними при нинішньому стані культури."

(КАП.)

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ВИЗНАЛИ АНШЛЮС.

Американський уряд формально визнав аншлюс, підкреслюючи, що Німеччина відповідає за австрійські довги в Америці.

Перед упадком уряду Блюма.

У французькій палаті послів відбулася дводенна дискусія над законопроектом про повновласти для уряду. Праві й центрові посли гостро критикували Блюма, закидуючи йому, що він веде край до руїни та змагає до диктатури.

У голосуванні 311 послів висловилося за урядом, 250 проти. Є це дуже незначна більшість: мабуть ¼ радикалів виступила проти повновластей для уряду, ¼ здержалась від голосування — дарма, що радикали обовязані до солідарности в рямах людового фронту.

НЕВДАЧА БЛЮМА У СЕНАТІ.

Сенатська скарбова комісія відкинула законопроєкт про повновласти для уряду 25-ма голосами на 33.

У пятницю йде дискусія над повновластями на пленарному засіданні сенату. Невдача уряду є майже безсумнівна, тим більше, що рівночасно заатакують його у справі страйків.

ЛІВИЦЯ НАМАГАЄТЬСЯ СТЕРОРИЗУВАТИ СЕНАТ.

Париський відділ соціялістичної партії уладив учора під вечір демонстрацію за інтервенцією в Еспанії та проти сенату, який противиться плянам Блюма. До участи в демонстрації кликали соціялісти також комуністів, анархістів і т. п. „республиканські" партії.

Міністр внутр. справ Дормуа (соціяліст) заборонив демонстрацію, але вона таки відбулася.

З огляду на те поважні поліційні сили окружили будинок сенату, замикаючи близькі вулиці та Люксембурський город. Демонстрантів зібралось чимало. Поліція намагалася їх розігнати, тому дійшло до сутичок.

ЧОМУ УРЯД БЛЮМА ЩЕ НЕ УСТУПИВ.

З огляду на те, що Блюм дістав у парляменті лиш незначну більшість, і що сенатська фінансова комісія виступила рішуче проти нього, нема ніякого сумніву, що він не втримається; тому серед міністрів зродилася думка, щоби вже податись до димісії, не чекаючи на голосування у сенаті. Та соціялістичні міністри рішили виждати до цього останнього, **щоби скинути на сенат відповідальність за урядову крізу.**

Президент Катальонії виїхав до Парижа.

До Парижа приїхав президент Катальонії Компаніс та кілька визначних осіб, зближених до червоного уряду.

ЗА ТРИ ТИЖНІ ЗДОБУЛИ НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА 89 МІСЦЕВОСТЕЙ З 143.000 МЕШКАНЦІВ.

Підчас офензиви на арагонському фронті від 18. березня до 6. ц. м. національні війська здобули 20.000 квадратових кільометрів з 89 місцевостями, де живе 143.000 людей. Населення того простору вернулося до своїх нормальних занять.

Під володінням катальонського уряду залишилося ще 22.000 квадратових кільометрів.

БАРСЕЛЬОНА БЕЗ ЕЛЄКТРИЧНОГО ОСВІТЛЕННЯ.

Національні війська дійшли до великої гаті на озерах коло Трампу і опанували велику електричну централю. Тепер більша частина Барсельони не має доплиlву електричного струму. Офензива на всьому фронті дальше добре розвивається.

МОСКВА ДОРАДЖУЄ БАРСЕЛЬОНІ КАПІТУЛЯЦІЮ?

У Льондоні появилася поголоска, що совітський уряд радить барсельонському покінчити війну якнайскоріше з огляду на повне виснаження. Амбасада СССР у Льондоні заперечила це.

Китайці розбили японський корпус.

Як подають з Гонкону, китайці перевели в ночі наступ на Таєчван, важний залізничий вузол на північ від Сучану; вони розбили зовсім японський корпус, якому вичерпалася муніція. Китайський комунікат обчислює японські втрати на 20.000. Китайці здобули 10.000 крісів, 190 скорострілів, 97 гармат і 30 панцирних самоходів.

Чи можна помиритися з москвофілами?

(Надіслана дискусійна стаття.)

Стаття, поміщена кілька днів тому в „Ділі" п. н. „Мир чи війна з москвофілами?" порушує безумовно одну з найбільших болячок українського життя в Галичині. Це — маленька справа, коли розглядати українську проблему в її історичному розвитку та в її великих перспективах будуччини: нема сумніву, що коли прийде до нового великого воєнного зудару на Сході Европи (а що до нього прийде, то в цьому мабуть теж ніхто не сумнівається!), то галицьке москвофільство, як суспільне явище, за одну ніч щезне. Це ніяка образа москвофілів ані легковаження їх, бо кажуть про це вже два великі історичні прецеденси: 1914. і 1918. рік.

У першому випадку галицькі москвофіли дістали теоретично найкращу для себе конюнктуру, бо чейже здійснились їх мрії, про що по нинішній день з найбільшим сентиментом пишуть у своїх виданнях. А проте всі ще маємо у досить свіжій памяті, як за часів російської влади в Галичині наші москвофіли немов автоматично зійшли зі сцени: на сцену ввійшла російська (московська) військова та цивільна влада, яка майже остентаційно підкреслювала зайвість москвофілів, неоднократно дуже терпкими словами віддячуючись тим, які — по змозі своїх скромних сил, скріплюваних з Росії — ідеольогічно та подекуди й фактично підготовляли її прихід. На пальцях можна порахувати ті одиниці зпоміж москвофілів, які зайняли у краєвій адміністрації чільніші посади та користувалися взагалі якимось більшим впливом. Нічого й казати про справжню леґенду, що її переживали вже таки в Росії наші москвофіли після їх виїзду туди з відворотом російських військ. У 1914. р. була Росія, були поляки, з якими російська влада в Галичині пактувала, були українці, яких російська влада переслідувала і старалася нищити, як небезпечний елємент, — москвофілів, як політичного чинника, та взагалі як якоїнебудь окремої особовости, можна сказати, не було.

Ще яскравіше повторилась та історія у 1918. і дальших роках: тоді теж москвофіли щезли за ніч, при чому до історії перейшов надзвичайно знаменний факт, що москвофільська молодь спонтанічно вступала до рядів УГА, а навіть після програної війни новореактивований „Русскій Ісполнітельний Комітет" ще довгий час у всіх важніших справах ішов рука в руку з українськими політичними партіями. Відомо теж, що в отому часі цілий гурт поважних москвофільських діячів пристав до українського національного табору, найшовши в ньому для себе і змогу продуктивної праці і особисту пошану.

Так ось можна би з москвофілами не рахуватись, як з явищем „конюнктуральним", анахронічним залишком процесу українського національного освідомлення та ненормальних політичних відносин, в яких неукраїнський чинник користає з усіх і всього, щоб українському громадянству робити пакости. Однак тут саме починається той момент реальної оцінки теперішньої нашої дійсности, яка каже рахуватися з усіми тими моментами, які нам шкодять чи можуть шкодити. Безумовно боротьба між українським національним табором та галицьки-

ми москвофілами нам шкодить: яскравий приклад з виступом п. Войцеховського, якого „інформували" та інспірували москвофільські діячі й москвофільські газети, що не мають ніяких скрупулів, коли тільки річ іде про те, щоб зробити якусь пакість українцям. І тому у справі „війна чи мир з москвофілами" може грати ролю тільки розумовий момент і момент доцільности. Через те й на задній плян повинне зійти обурення деяких наших громадян, від яких чуємо у звязку з отою статтею „Діла" такі міркування моральної натури: Як можливо миритися з тими, які відрікаються власного народу, які заперечують взагалі само істнування української нації, які свою вегетацію спирають на теоріях російських казьонних учених, що їх виреклась нині вже й сама російська наука. Як можливо миритися з тими, які не соромляться брехливими доносами штовхати заїлих ворогів народу проти власної Церкви та її єрархії?! Яка тут може бути площина якоїсь злагоди? — кажуть ті, які в підході до москвофілів кермуються слушним патріотичним обуренням на поведінку тих одиниць, що кермують нинішнім гал. москвофільством і за нього відповідають. І тут доходимо до 2. „пункту" тої справи: трагедії галицького москвофільства, яке опинилось під таким проводом, що його має від літ. Очевидно, що в кожному ділі рішають люди, але не хочемо тут називати окремих осіб, атакувати їх та характеризувати. Маємо на думці той цілий напрямок, що істнує в москвофільстві, як політичній течії, і ту атмосферу, яку навіть не дуже добре уявляє собі український загал. Це атмосфера повної залежности від чужих чинників, поруч з атмосферою гетта. Тільки в такому середовищі можна було дійти до такого ступня затрати власної гідности, як конференції чільних і нібито поважних діячів з польським націоналістичним послом, щоб помагати йому в прилюдній скандальній кампанії нібито проти ненависти українців, а фактично проти власного рідного народу та його цінностей!

Тому „мир" з москвофілами повинен мати на увазі не тільки ту хвилеву користь, що українці позбудуться поганих донощиків. Навпаки, треба бути реалістами і не робити собі зайвих ілюзій: у кожному гурті є всякі одиниці („есть люди і есть человекі") і треба бути згори приготованим, що навіть після успішного переведення розмов відповідального гурту українських національних діячів з цілим гуртом поважних москвофілів, усе таки будуть якісь пп. Ганасевичі чи Трешневські, які намовлятимуть польські офіціяльні чинники, щоб відділювали „русинів" та „українців", бо це два народи, та які будуть собі шукати відповідних союзників. Але й вони мабуть будуть примушені рахуватися трохи більше із загальною опінією, тою опінією, яка звертатиме увагу на один найважніший відтинок: на теперішній польський наступ на Церкву, школу, землю, шляхту, культурні й економічні установи, — на ті тривкі цінности й надбання, які не потребують специфікації, чи вони „українські" чи „руські", бо є власністю — того самого народу.

І тому зовсім слушно Редакція „Діла" підкреслила у своїй примітці до тої статті про „мир чи війну з москвофілами", що це питання є одним моментом із цілої великої проблеми консолідації всього краєвого — непольського і нежидівського — населення. Залишім на одну хвилину його назву і погодімся, що це один нарід, який є нині загрожений у своїх найбільш суттєвих життєвих інтересах. Злагода з москвофілами малаб на увазі не тільки те, щоб відірвати москвофілів від їх психічної залежности (про матеріяльну тепер не будемо казати) від польського чинника, але й надхнути той москвофільський табор тим почуттям, що він його колись мав і втратив: що чейже та школа в мові народу (українській чи руській чи малоруській чи „місцевій" — чи це не все одно?!), та Церква, та земля — то це цінність народня, така сама цінність, коли будемо стояти на плятформі українського „сепаратизму" чи на плятформі „общерусской ідеї"! Та свідомість народнього інтересу мусить диктувати москвофілам льогічно — спільний фронт з українським національним табором у таких справах, в яких ідеольогічна розбіжність не грає рішальної ролі.

Тому добре сталося, що ця справа перейшла на сторінки „Діла" як тема для прилюдної дискусії і виміни думок. Зате погано булоб, колиб українські патріоти клали „хрестик" на москвофілів, забуваючи, що це чейже члени одної нації, і так само погано булоб, колиб навіть дрібна частина тої нації ставала знаряддям чужої гри. І тому викиньмо із взаємної дискусії слово „ренеґат", „зрадник", „відступник" і т. п. епітети та зачнім дискутувати про те, як і де ми моглиб спільно працювати — для спільного добра.

М. Н.

—о—

Чим Франція відповідає на аншлюс.

ФІНАНСОВІ ПЛЯНИ БЛЮМА.

(Від власного кореспондента).

Париж, 5. квітня 1938 р.

Паризький правий щоденник „Пті Блє" містить сьогодні карикатуру французького премієра: Блюм несе трумну, в якій сховані його фінансові проєкти. Блюм буржуа-марксист представив плян оздоровлення державних французьких фінансів згідно з доктриною французької соціялістичної партії і під цим оглядом важко йому зробити якийнебудь закид. Його проєкт оплескує соціялістичний орган „Ле Попюлєр", його фінансові пляни одобрює комуністичний щоденник „Люманіте". Марксисти мають свою рацію висловлюючи похвали в честь Блюма, бо премієр подав малу марксівську програму (тобто якнайдальше посунену наліво фінансову програму при нинішньому складі палати послів).

Праві-ж політичні французькі кола кажуть, що це програма — ґітлерівська.

Що хоче зробити Блюм?

Він зрікається капіталів, які сховалися перед фінансовою політикою „людового фронту". (Поверх сто мілярдів!) Покищо дуже делікатно заведжена девізова контроля дозволить державній друкарні друкувати нові банкноти. Тими банкнотами можна буде платити пенсії старцям, підвищувати платні, тощо. Це політика контрольованої інфляції, тобто Франція замкнеться ще страшнішими митовими кордонами, йтиме до самовистарчальности та матиме число обігових значків відповідне до тимчасових потреб. Те саме роблять і деякі фашистівські держави. Приклад Японії є під тим оглядом клясичний.

Блюмова програма відхиляється від установленої лівими партіями людового фронту економічно - фінансової програми: він уводить 7-відсотковий податок від французьких рент (це зачіпає широкі кола французького громадянства), він накладає, так мовити, маєткову контрибуцію.

Найбагатші кляси і ціла середуща кляса включно з селянством платитимуть кошти направи державних фінансів. Уся робітнича кляса є звільнена в практиці від якогонебудь додаткового зусилля.

У цій хвилині, як пишемо, триває ще окупаційний страйк у деяких фабриках зброї, а ті страйкуючі робітники заробляють краще, ніж французькі поручники. Мабуть тим страйком, що не дуже вдався, хотіли французькі комуністи помогти в останній хвилині червоній Еспанії.

Французька радикальна партія (партія середущої кляси) найде в палаті послів цивільну відвагу виступити проти тих проєктів. Радикальну партію врятував „Людовий фронт" з тяжких хвилин по 6.-ому лютому 1934. р. Та радикали рахуватимуть мабуть на радикальний сенат, щоб цей звалив уряд Блюма.

В міжчасі соціялісти майже щодня ведуть пропаганду на сторінках своєї преси: Геть із сенатом!

Усе те діється підчас того, як Европа і світ змінюють своє обличчя. Франція необхідно потребує дістати і то якнайскоріше свій національний уряд, який мав би і велику національну закордонну політику.

Перемога Франка в Еспанії, Ґітлерівський аншлюс; Вісь Берлін—Рим; Угода Льондон—Рим; Германський меч над Чехословаччиною — усе те, чого французькі ліві кола не хотіли, стало дійсністю.

Один великий французький публіцист писав недавно: Ґітлер заняв Відень, а Франція дає йому гостру відповідь: робить у себе грошеву інфляцію.

Ю. С.

По широкому світі.

Совітський уряд заборонив своїм консулятам аж до відкликання організувати прогульки чужинців до СССР; це не відноситься до англійців та американців.

Німецький канцлер Ґітлер приїхав до Лінцу та виголосив велику промову.

У Тунісі дійшло у трьох місцевостях до заворушень серед тубильців; у сутичках з поліцією згинуло кількох арабів.

В Чехословаччині утворено генеральний інспекторат поліції.

Румунська генеральна дирекція пропаганди рішила побудувати нові радіостанції в Чернівцях, Кишиневі, Яссах і в Констанці.

Англія домагається від Японії відшкодування у висоті 300.000 фунтів за шкоди, які Англія потерпіла у південному Китаю.

Німецькі громадяни в Естонії голосували на кораблі „Норлянд" у справі аншлюсу. 339 висловилось за аншлюсом, 4 проти.

СССР мабуть відкликав свого посла з Софії.

Б. румунський дипльомат Буздуґан, замішаний в аферу вивозу золота, відібрав собі життя.

Румунський міністр закордонних справ зясував перед представниками преси напрямні закордонної політики Румунії.

Мадярський міністр справедливости предложить парляментові законопроєкт, що має розвязати жидівське питання.

Австрія конституційно-демократична і Австрія „тотальна“.

(Історичний спогад).

„Добра була небіжка, хоч і випити любила і сорому не знала і гріху набралася тяжкого, що не памятай їй, Господи! Нехай їй земля пером буде!“ — Ось один класичний парадокс, які зустрічаємо так часто у щирих посмертних спогадах. А тій химерній старусі Австрії, з котрою доля звязала була наш нарід на півтора з чбком сотні літ всеж таки лишиє присвятити хоч короткий посмертний спогад, особливо, коли на некрольоги таких, зовсім нам чужих і незнаних небіжок, як Абісинія, Монголія, тощо, наші часописи попсували чимало паперу.

Звідкіль беруться у всесвітній історії такі парадокси, що про одну і ту саму річ висловлюємо, іноді діяметрально інші погляди? Де джерело цього нашого австрійського парадоксу, що наші спогади про Австрію та погляди на її дієву ролю в історії нашого народу повні аж таких суперечностей, що раз звеличаємо її як зразок державного ладу, то знов осуджуємо її як огидне варварство, спомин якого пригнічує декого як жахливий кошмар?

Тут, як також в інших анальогічних випадках, де маємо діло з такими парадоксальними суперечностями, причиною цього є брак ширшого світоглядового овиду, незнання історії і фактичного стану речи. Бо подумаймо тільки: адже це був довжезний шмат часу, впродовж якого йшли наполеонські війни, була „весна народів“, був Кеніґрец, ганебний факт різні двох відламів одного народу, було відродження суцільної, національної, італійської держави, був провал самодержавного тоталізму та була перемога і тріюмф демократичної ідеї, — аж врешті прийшов провал державноустроєвої системи та прийшло реактивування необмеженого самодержавного тоталізму. Шоб освідомити собі й оцінити значіння кожної поодинокої ланки в довгому ланцюзі подій, що виповнили історію тої держави, на це не вистачить вже поверховна оцінка, добра для товариської гутірки.

Австрія конституційно-демократична і Австрія тотальна — це дві системи, що замкнені у формальних кордонах одної держави змагалися за оконечну перемогу на життя і смерть. Перемогла Австрія тотальна, на те, щоб викопати могилу власній державности, бо така мабуть місія кожного тоталізму. Для справи тоталізму (тоді це там називалося монархіший абсолютизм) — діяли темні сили, яких нічого не навчила історія „весни народів“ і Кеніґрец та не зміли принишкнути і скритися в несприятливих для них умовинах у лябіринті демократичних прав і вольностей, щоб несподівано вирвнути у скрутний для держави час та у злуці з такими самими елементами інших держав втопити людство разом із його демократичним ладом у морі крови.

Австрія конституційно-демократична — це та держава, що нашому народові дала людські і громадянські вольности і права в таких широких межах, що їх ми ані передтим ані потім не мали, та яка найперша привернула нашому народові потоптану людську гідність. Це та держава, що дала також нашому народові умовини економічно-господарського розвитку і матеріяльні підстави існування, не відмовляючи ніодному громадянинові без огляду на його походження, світогляд, віру, національність — права до життя та можливости боротьби за здійснення своїх амбіцій.

Австрія „тотальна“, — це та держава, в якої обороні гинули несвідущі свого діла манекини під мурами Мадженти та сторожили на варті в Бургу вірні „тирольці сходу“, щоб цісар Фердинанд „Добрий“ міг спокійно спати, не побоючись зради. Це та держава, на якої службу пішли не такі вже темні, як політично примітивні „святоюрці“, яка увіковічнила в нагороду за те свою память Талергофом і екзекуціями без суду громадян, запідозрілих у „шпіонажі“ чи „русофільстві“.

Ріжниці між тими двома Австріями у нас одні не хочуть, інші не можуть бачити. Не дивниця ще, коли ворожі для Австрії завжди русофіли тих ріжниць не добачують та в своєму фанатизмі утотожнюють поняття Австрії і Талергофу, хоч в інтимних балачках тужать за вольностями, які мали за часів Австрії, але дивниця, коли протекційно-легковажно, з насмішками а то й злобно висловлюються про австро-угорську монархію ті наші громадяни, які повинні тямити, що завдяки австрійській демократії прозрів і дозрів наш нарід до політичного життя, як самостійний чинник з своїм власним обличчям.

Не дивниця також, коли русофіли негодують на варварство австрійського „тоталізму“ (тай ще в часі війни), хоч далеко гіршого варварства російського „тоталізму“ в часі мира не бачили, — та дивно дуже, як це деякі наші „тоталісти“, що професійно поширюють „тоталістичну“ ідею, друкують на одній і тій самій сторінці часопису ріжні „документи жаху“ колишнього австрійського абсолютизму, поміщуючи поруч похвальні, просто ідолопоклонні гимни в честь ріжних сучасних „тоталізмів“.

Тому булоб дуже бажане, щоби в нас було менше телячого захоплення для ріжних „тоталізмів“, як державної системи, що її дехто зовсім фальшиво утотожнює з націоналізмом чи комунізмом чи „сильною“ владою, зате, щоб було більше позитивного знання історичного минулого, історичної правди, та тих природних умовин українського буття, які неминуче вимагають демократії.

Скіз.

З польської преси

Невральгічне місце у взаєминах між Києвом і Варшавою

Є група польських політиків, що польсько-українські взаємини (тобто взаємини Польщі з майбутньою українською державою) вважають одним із найважніших відтинків майбутньої польської закордонної політики. Та не тільки майбутньої закордонної політики. Ця група є того переконання, що в імя цієї майбутньої закордонної політики, саме цього польсько-українського відтинка, треба вже сьогодні відповідно ладнати польсько-українські взаємини, навіть у відношенні до української меншини у Польщі. Нам нераз уже доводилося нотувати польські голоси, що займали таке чи зближене до цього становище, як ось навіть недавно, бо в передостанньому числі „Діла“, де була мова про статтю В. Бончковського про необхідність военної партії у Польщі. Це питання, тобто справу майбутніх польсько-українських взаємин, має теж на увазі Адольф Бохенський у своїй статті про „Польсько-український союз 1920. р.“, що її надрукувало виленське „Слово“ у двох числах, з 27-го березня і 3-го квітня ц. р.

Справу „польсько-українського союзу“ з квітня 1920-го року розглядає автор на тлі цілої української революції по обох боках Збр.

ЛЬОН АНДОР.

Щоденник щирої жінки.

I.

Поїзд-експрес переїхав уже давно італійський кордон, погода вже змінилася — у долинах лежала густа мряка. У очах молодої пари, що сиділа у переділі І-ої кляси можна було вичитати щасливі спомини гарних днів проведених на Адрії. Не важко було відгадати, що це новоженці: нові валізки на полицях, нові обручки на пальцях.

Молодий суддя і його молода дружина розмовляли про те, як мають провести спільне життя, як поділити собі дні: що вона буде робити, коли він буде у бюрі і як вони проводитимуть спільно вільні вечорі. Жінка погладила по голові чоловіка сказала:

— Тепер уже скінчилося твоє легкодушно-безладне життя, Томмі. Тепер уже не будеш проводити ввесь день панночок, ані просиджувати вільний час у каварні. Можеш забути теж про всілякі вечірні засідання. Я не повірю тобі у ті надзвичайні конференції з приїзжими клієнтами...

— А коли таке справді трапиться? — усміхнувся Томмі. — Я не кажу, щоб це було зараз, але за рік-два може трапитися, що я буду мусіти натягнути на себе фрак і піти кудись сам...

— Тоді я буду мусіти знати, куди ти йдеш і чи ти справді там був, бо якби...

— Якби ні?

— Тоді я одягнуся по вечірньому і постараюся прийти до хати ще пізніше...

— Ах, ти моя солодка!..

І він поцілував її на доказ, як дуже її за це кохає.

II.

Томас лежав на софі і перечитував газету. Коло нього стояла чорна кава і попельничка з недопаленою папіроскою. Кітті стояла одягнена перед дзеркалом і провела по устах червонилом. Томас подивився на неї і позіхнув. Від їх останньої італійської подорожі минуло вже два роки.

— Чи ти лишаєшся дома? — спитала Кітті у плащі, на порозі.

— Так. Я чогось перетомився.

— Вірю тобі, — видула губи жінка — ти вернувся вчора знову по півночі.

— Алеж, моя кохана: це могло бути кілька хвилин по одинацятій. Ти знаєш, що коли клієнти з провінції приїжджають до міста, то не можна від них обігнатися. А які вони нудні! — і він простягнув руки.

— Уявляю собі... І тому ти просиджуєш з ними цілі вечорі.

— Куди-ж ти йдеш?

— Маю кілька орудок.

— І для цього так одягаєшся?

— Коли мене мій чоловік занедбує, то я мушу звертати увагу бодай на свій зверхній вигляд.

III.

Томас залишився дома сам. Він не мав охоти виходити ані працювати. Крутився по кімнаті. Нараз помітив, що Кітті забула на столі ключик від свого малого секретарика. Він узяв його, механічно відчинив шуфляду, оттак собі з цікавости... Були там рукавички, якісь стяжки, книжка домашніх рахунків, а серед того всього маленька скриньочка у сапяні із золотими буквами: „Мій щоденник“.

Томас пригадав собі, що дарував цю книжку Кітті, коли вона ще була його нареченою. Він відчинив книжку. Сторінки були густо записані: — Я й не знав, що Кітті веде щоденник — подумав і почав читати.

На перших сторінках була наївна сповідь молодої закоханої дівчини. Томас міг відтворити собі спільні щасливі дні. Далі вже йшли признання заміжньої жінки — розчарованої.

„І мене зустріла доля всіх жінок!“ — так починалася одна глава. „Томас починає мене лишати досить. По двох роках подружжя прийшов цей сумний стан трохи за скоро. Я не знаю, чи він уже мене ошукує, але бачу деякі ознаки тої нової стадії і його недбайливість для мене починає вже проявлятися як недуга. Я починаю стежити за ним, як лікар за недужим... Може колись моя донька, коли буду її мати, навчиться дещо з цього...“

•

„Нині були мої іменини. Томмі зовсім забув за них. Минулого року він купив мені гарні квіти.“

•

„Від тижня я змінила зачіску. Мої приятельки кажуть, що вона підходить мені чудово. Томмі навіть не помітив її...“

•

„В останньому часі щораз частіше трапляється, що коли підходжу до телефону то якийсь чужий голос замовкає. Завсіди це жінка. Часто взагалі ніхто не зголошується. Напевне хотять розмовляти з Томмім.“

•

ча. Стоючи на становищі, що в інтересі польської політики було якнайраніше дійти до польсько-українського союзу, він твердить, що чинником, який не допускав до українсько-польського порозуміння, були галицькі українці. На його думку гетьман

„Скоропадський уже в 1918-ому році мав здорову концепцію польсько-українських взаємин, тобто ту, до якої Петлюра дійшов щойно з кінцем 1919. р. Вказує на це факт, що коли зявилась у нього на початку листопада 1918. р. делегація галицьких українців, яка домагалася допомоги у звязку з війною з Польщею, що саме починалася, він відмовив тієї допомоги, мотивуючи це тим, що не хоче вмішуватися в конфлікт з Польщею і погодився тільки на дезерцію деяких відділів галицького походження."

Після упадку гетьмана, тобто від початку грудня 1918. р. до половини листопада 1919. р.

„на наддніпрянській Україні йде завзята боротьба війська Петлюри за кожну пядь землі, перше з большевицькою армією, згодом також з армією Денікіна. Здається нам сьогодні часом дивним, чому вже тоді не дійшло до порозуміння між Польщею й Україною, чому похід на Київ не здійснився на рік раніше і чому цього року не мала українська армія на те, щоб зорганізуватися і дати потім справжню допомогу польському війську? Але льоґіка фактів унеможливлювала порозуміння, доки тривала польсько-українська війна в Галичині. Пізніше перебування галицької армії, вигнаної з свого краю, на Великій Україні, унеможливлювало зближення обох держав."

Щойно після розламу між галицькими та наддніпрянськими українцями в листопаді 1919-го року — каже А. Бохенський — було можливе порозуміння з Польщею і

„щойно тоді зачинаються справжні помилки Польщі й України Петлюри. Помилки, що полягають на непотрібному проволіканні."

Але й пізніше, коли вже почалися переговори у справі союзу, тягнулося те саме, незрозуміле для А. Бохенського проволікання.

„Тепер починається доволі дивний період в історії польсько-українських переговорів. Це пятимісячний час, що тягнеться від 2-го грудня 1919. р. аж до кінця квітня 1920. р. В тому часі спірні питання між польським і українським урядом були вже властиво полагоджені, але-ж аж до половини березня не було ніякої підготовної конференції про союз. Генеза цього проволікання для мене не зовсім ясна. Як відомо, у половині 1919-го року польське військо не атакувало надто енерґійно большевиків, бо хотіло дати їм змогу розправитися з Денікіном, багато небезпечнішим для нашої держави від Совітів. Але в половині листопада прийшла катастрофа армії Денікіна. Її доля була вже пересуджена, при чому галицькі українці, що були з нею получилися, мусіли вже небаром капітулювати перед большевиками. Досі не піддавали ми критиці відносин між Польщею і Україною. Льоґіка фактів унеможливлювала порозуміння, доки існтувала над Дніпром сильна галицька армія і доки Петлюра був з галичанами морально звязаний. Але тепер ця проблема відпала. Ніщо властиво не стояло вже на перешкоді до заключення порозуміння і союзу, і що за цим іде, негайного заняття правобережної України польсько-українським військом."

На думку автора доля війни з большевиками булаб виглядала зовсім інакше, якби уряди польський та український не були втратили тоді цих пять місяців часу.

У цьому польсько-українському союзі з 1920. р., якого історію та зміст автор переповідає, цікавлять А. Бохенського ще дві справи. Перша — це питання: чи цей союз змагав до польсько-української федерації, чи до двох незалежних держав. Друга — чи Польща нарушила договір, як це українці закидають, і чи з другого боку Україна його дотримала.

„Як відомо, в Польщі довгі роки була думка, що польсько-український союз із 1920. р. мав характер федерації і що його метою мала бути злука обох держав у якомусь тривкому звязку. Генеза цієї неправдивої версії вяжеться мабуть з місією полковника Курдиновського."

Автор переповідає історію цієї місії полк. Курдиновського, що не маючи ніякого доручення від українського уряду, на власну руку після переговорів з Падеревським, тодішнім польським премієром і міністром закордонних справ, віддав цілу наддніпрянську Україну під протекторат Польщі, і доходить до висновку:

„Польсько - українські переговори з років 1919. і 1920. — це з тих переговорів, що їх вели після світової війни, може найкраще знані. П. Олександер Доценко в 4. і 5. томі своєї історії української революції оголосив повні тексти протоколів зібрань обох делеґацій. Отож після докладного перестудіювання цих протоколів можу ствердити, що ні разу не приходить у них слово „федерація", ані взагалі думка про тривкий звязок між обома державами. Справа Курдиновського — це було щось не поважне, що не заслуговує навіть на увагу. Цікаве тільки, що тоді найбільшим федералістом був сьогоднішній провідник Фронту Морж."

Чи заключаючи риський мир Польща нарушила союз із Україною з 1920. р.? А. Бохенський твердить, що ні, бо договір з Україною нічого не говорив про справу заключення мир[у] єдною з договірних сторін, отже Польща ма[л]а право це зробити тимбільше, що риськ[им] договором вона не здобула іншої границі [ві]д тієї, що її устійнив польсько-український со[юз] із 1920. р. Що торкається факту, що Польща роззброїла українську армію, яка перейшла п[і]сля поразки на польську територію, та інтернувала її в таборах для полонених, А. Бохе[н]ський каже:

„Хоч така розвязка союзницьких вз[а]ємин справді має в собі щось несимпатич[]ного, важко уявити собі інший рід пове[]дінки в тогочасних обставинах."

Автор стоїть на становищі, що хоч уряд Петлюри виконав льояльно свої зобовязання, то Польща не дістала з союзу того, чого в[ід] нього чекала. Але — на його думку — Польща не може мати якихсь умотивованих претенсій у цьому напрямі. Для нього важніше те, що

„польська армія не знайшла на Україні тієї підтримки людности, якої сподівався начальник держави і значна більшість українського народу віднеслася до концепції союзу з Польщею — рішуче неприхильно."

Автор твердить, що причиною цього був факт, що квітневий договір зіґнорував галицьку проблему. Хоч між галичанами і наддніпрянськими українцями був розлам — каже ав[тор] — то

„цілковите зіґнорування справи галицьких українців у квітневому договорі, повне незацікавлення, яке заявила наддніпрянська Україна у цій справі, зморозило ентузіязм, що повинен був бути природним вислідом союзу. Це може найважніша лекція тих часів для нашої доби і нашої майбутности."

На підставі цього А. Боехнський робить такі висновки:

„1. Невральґічним місцем у взаєминах між Києвом і Варшавою є Львів. Навіть у хвилинах найбільшої напруги між Києвом і Львовом не можна осягнути повного порозуміння з Києвом воюючи одночасно зі Львовом.

2. Ідеалом більшої частини галицьких українців є може не так злука в одну державу з земляками над Дніпром, як радше змога свобідного розвитку своєї культури і національного життя в державі західно-европейського типу. Ця настанова вможливлює полагодити українську справу в Галичині, що є необхідне для широго порозуміння з Києвом.

3. Фальшива соціяльна політика була одною з причин невдачі польсько-українського союзу. Але у майбутньому майбутня ця проблема не зявиться вже на овиді історії тому, що заістнували деякі факти у дільниці польського стану посідання на Україні і тому, що в поглядах української еліти інтеліґенції стався великий зворот вправо.

4. Підстави квітневого договору, оперті на повній незалежности і на взаємності обох народів були здорові, не можна твердити, щоб котрась зі сторін конвенції не дотримала, а спогад про неї — так само як гадяцька угода — повинен бути конструктивним елементом у взаєминах обох народів та ідеалом для майбутніх поколінь, а може і для нашого."

Ми зреферували доволі довгу статтю А. Бохенського для ознайомлення наших читачів з його думками. При нагоді повернемо до тем автора.

„Нарешті прийшла хвилина, на яку я так довго чекала. Приїхали клієнти з провінції. Томмі одягається у смокінґ, виходить увечір і вертається пізно вночі..."

•

„Томмі має щораз частіші вечірні засідання і надзвичайні конференції, бодай двічі в тиждень. Учора я переловила його на неправді..."

•

„Якби Томмі знав, як я легко можу йому зреванжуватися! Я маю 26 років, я гарна і мною мужчини цікавляться... Вже і давніші мої адоратори починають показуватися. Найбільше ходить за мною малий Шарль. Він прегарний танцюрист, симпатичний і на 10 років молодший від Томаса..."

IV.

На цьому записки кінчалися. Томас положив щоденник на своє місце, подумавши: „Все це для мене цікаво..." Він підійшов до телефону і закричав: „Пришліть мені з маґазинів шлюсаря із вязкою ключів... Треба доробити ключик..."

Від того дня Томас залюбки вичитував щоденник Кітті. Він шукав нагоди, щоб посидіти над ним і переривав флірт, який зарисовувався між Кітті і малим Шарлем.

•

„Томмі попросту робиться неможливий. Він шукає собі притоки до суперечки, щоб погиркатися на мене і потім вертатися пізно вночі. Ми вже сваримося за будьщо: за кінову програму або за якусь страву..."

•

„Гадаю, що я зробила дурницю. Я не повинна була піти на чай із Шарлем. Він поводився нахабно, хотів умовитися зі мною на якусь зустріч... По двох роках мого подружжя!.. Цікаво, чи Томас має вже такі зустрічі..."

•

„Маю враження, що Томмі зірвав з якимись знайомими. Від якогось часу він приходить частіше до дому. Бачу теж, що він починає бути заздрісний за мене."

•

„Не можна зрозуміти мужчин. Томмі знову починає мною цікавитися. Вчора хвалив мені капелюх, який уже ношу місяць. Я моглаб сміятися, якби це не було таке сумне."

•

„Вчора ми вечеряли разом у ресторані. Томмі був якби перемінений. Купив мені квіти і поцілував мене в авті. Я була щаслива і вибачила цьому вітрогонові все... Шарлеві я вислала лист із заявою, що немає сенсу зустрічатися. Я хочу залишитися чесною жінкою."

V.

Томас відложив щоденник із міною переможця. Він думав про Шарля — того свого невидного суперника, якого висадив із сідла. Він не знав, що саме в тій самій хвилині Кітті дивилася на нього крізь дірку бічної кімнатки зі щасливою усмішкою. Томас думав, що її нема дома. Він не знав теж, що Шарль це була фіктивна особа.

Увесь щоденник почала писати Кітті тільки для Томаса.

Перекл. а. б.

Економічний огляд.

Безготівкові розплати і їх можливости в нас.

З чеком стрічається наш пересічний громадянин хіба на фільмі або в повісти перекладеній з чужої мови: Містер Х. найшовся у скрутному становищі, бо він ніколи не має при собі готівки, а в якійсь глухій закутині не хотіли приняти від нього чека; сер У. здобув серце якоїсь там артистки багатоциферним чеком; граф З. попав до Іванової хати, бо за самохід заплатив чеком без покриття і т. д. Словом — чек стрічаємо лише побіч люксусових готелів, яхтів, віль на Рівієрі — лише як складову частину поняття „гайляйфу“.

Тимчасом у західніх краях, де господарське життя справніше наладнане, найдете чекову книжечку у витертому дрібноміщанському портфелі. Має чекову книжечку і студентське товариство у Бельгії, дарма, що його місячний біланс рідко переходить 100 франків (20 зол.). Які б не були малі приходи і розходи того товариства, всеж його скарбникові скоріше виплачується переводити їх через конто поштової щадниці ніж безпосередньо: Пощо перетяжувати свою мошонку ніклем (а бельгійський більон великий і важкий), який легко згубити, рахувати, видавати, вистоювати під поштовим віконцем з переказом, давати „на чай“ листоношеві і т. д. Чи не краще виповнити і вислати чек або вписати до книги цифру, коли з пошти прийде повідомлення, що на конто вплинула така-то квота від такої-то особи?

Як бачимо, чек — це передовсім дуже вигідний засіб розрахунків: він дає змогу власникові чекового конта перекинути на фінансову установу працю і риск, звязані з виплатою, інкасом та переховуванням готівки.

Чек не лише вигідний, але й економічний. Кошти пересилки грошей поштовим переказом доходять до одного відсотка; пересилки за кордон ще дорожчі. Банк чи щадниця переводить пересилку куди дешевіше, або й безплатно, вдоволяючись відсотками із грошей, що тимчасово є на конті. Більшому підприємцеві чекове конто може заступити касієра, який бере платню, а крім того може несподівано зникнути — очевидно разом із ним зникає і готівка з каси. Не треба додавати, що чек охороняє від поважного риску, влому, рабунку та крадежі, на що наражений кожний, що переховує у себе більшу готівку та нею переводить виплати. Правда — і чек можна вкрасти та сфальшувати, але риск тут куди менший, головно, коли терен обороту — як у нас — невеликий та дає змогу банкові перевірити автентичність у сумнівному випадку.

Та властиве економічне значіння розплат через банкове конто лежить у чому іншому. Перш за все готівка, яку ми тримаємо дома між заінкасуванням і виплатою не приносить ніяких відсотків. Навпаки сальдо біжучого рахунку, навіть невелике та змінливе, всеж опроцентовується, хоч і скромно; крім того підсилює воно наш такий убогий, кредитовий ринок. В руках енергійного українського банкиря неужиток стає цінним як для власника так і для суспільности.

Дальше — безготівкові розплати уможливлюють більші обороти при невеликому капіталі. Подібну прислугу роблять також векслі та ремеси, якими можна робити розплати без готівки, точніше цілий ланцюг розплат — та є це у першу чергу засоби кредиту, тому й наражують вони на риск нормально звязаний з кредитуванням. Менший риск звязаний з чеками та подібним їм платничими засобами, які з другого боку в ужитті еластичніші. Чек може кружляти з рук до рук як банкнот, коли ж він кінчає свою мандрівку в банковому віконці, розплата може перейти через простий перелив з одного конта на друге. Щоб це було можливе, мусять очевидно оба заінтересовані мати конто — врешті не конечно в тому самому банку, бо поодинокі фінансові установи переводять між собою перелив з конта на конто для своїх клієнтів. Чим більше осіб чи підприємств втягнених у систему безготівкових розплат, тим вона вигідніша. Коли напр. А має виплатити для Б 300 зол., Б для В — 400 а В для А — 500, то при перелитті між контами Б і В виплачують для А по 100 золотих; решта готівки залишається на їхніх контах і несе відсотки або може бути вжита до інших розплат.

Очевидно — в міру того як наше господарське життя розбудовується, а наші банки усправнюють та збагачують свою діяльність, поширюючи свою клієнтелю та віддаючи їй більші послуги, можливости безготівкових розплат віблышуються та зближуються до ідеального стану, при якому всі розплати полягали б на переписуванні з конта на конто, а заощаджений цим способом капітал йшов би на розбудову нових економічних станиць, нових варстатів праці.

А у нас того капіталу так мало, треба його так щадити!

Б. Галайчук.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ГОСПОДАРСЬКІ ВЗАЄМИНИ ПОЛЬЩІ І ЛИТВИ.

Дуже актуальна тепер тема в Польщі після оживлення донедавна „мертвої“ границі між Польщею і Литвою є: як уложаться економічні взаємини між обома державами і які користи будуть із них для Польщі. Цій темі присвятила „Д. Газета Гандльова“ велику передову в числі з 4. ц. м. Вийшла вона зпід пера „звaного знавця госп. польсько-литовських можливостей“ (як це зазначила редакція в примітці). Думки згаданої передовиці можна представити в ось таких коротких пунктах:

1) Скорочений доступ до прибалтійських портів, до яких він був утяжливий з браку транзиту через Литву; та це не буде конкуренцією для Гдині і Гданська, бо оба ці порти мають велике запілля і великі обороти, через те їх обслуга краща ніж Клайпеди, Лібави, тощо. Всеж таки з деяких причин потрібне буде використовувати залізниці і порти литовські і з ними сусідуючі, хоч ніяким це добродійством для Польщі не буде.

2) Сплавлювання дерева рікою Німан, що має давню традицію і господарську доцільність. Та в цій справі треба мати на увазі те, щоб улекшений експорт дерева обняв тільки ті його сортименти і таку його кількість, аби в наслідї не паралізувати упромисловлення Польщі.

3) Товаровий обмін з Литвою не має особливої вартости. Щоправда Литва потребує з Польщі нафти, вугілля, цукру, виробів металевого, волокнистого і хемічного промислу. Але зате Литва не має того, що потребує Польща, а має те, що й Польща (сільгосп. продукти).

4) Більша певність для капіталів, вкладаних у Віленщині, буде корисна для госп. життя. Але польлит. нормалізація не усуває вповні цієї непевности, бо не тільки литовська границя була досі мертва на сході.

Врешті автор перестерігає, щоб значні і незаслужені госп. користи, що їх матиме Литва, не погіршили госп. ситуації Польщі. Про це треба — мовляв — подбати відповідною госп. політикою.

СВІТОВА ХРОНІКА.

В АВСТРІЇ ПІСЛЯ „АНШЛЮСУ“. — ПОДВІЙНА ВАЛЮТА. — БАГАТІ ЗАПАСИ ЗОЛОТА І ДЕВІЗ. — РУН НА ТОВАРИ.

Ми вже писали на цьому місці, що вся преса в краю і за кордоном присвятила багато уваги проблемі, які будуть наслідки обєднання Австрії з Німеччиною в ділянці господарства. Всі газети ствердили одноголосно, що Німеччина гратиме тепер у придунайському басейні рішальну ролю й що старі концепції про Берлін-Багдад і про господарську „Міттельевропу“ здобули собі наново право громадянства. Крайові газети присвятили окрему увагу новій фазі господарських взаємин Польщі з землями був. Австрії, а „Д. Г. Гандльова“ видобула погляди на цю справу навіть у формі анкети, в якій забирають голос визначні знавці. Та не менше цікаве є те, що діється в Австрії після „аншлюсу“. Даємо тут кілька інформацій за „Нoє Цірхер Цайтунг“.

Зміна валюти, до якої остаточно прийде за місяць, спричинила те, що законними платничими засобами є шілінг і марка. В обігу є вже чимало нім. марок. Нотування цін скрізь подвійне, при чому точне відношення обох валют мусять там усі строго шанувати. Австрійці віддали банкам в останньому часі величезну кількість золота і девіз. Загострені девізові приписи зібрали при банкових віконцях велику масу людей, що віддавали золото навіть у кільограмах, а дрібні щадники заміняли на шілінги чи на марки вкривані роками швайцарські франки чи англ. фунти. Обраховують, що ця приватна детезаврикація принесе багато, понад сто мільйонів шілінгів у золоті і девізах. У той спосіб „аншлюс“ дасть Німеччині не тільки поліпшення її сирівцевого і харчевого положення, але збагатить також сильно її валютові резерви. „Хайля“ в дописі з Відня 3. ц. м. представила несамовитий рун на товари у Відні. Населення, боячись втрат через гірку реляцію шілінга до марки (тепер це відношення дуже корисне: 3 шілінги рівняються 2 маркам) кинулось у крамниці і закупило маса товарів до того ступня, що деяких категорій товарів швидко зовсім бракло. Цей рун нагадував інфляційну паніку. Останні дні — як це довідуємось з іншої газети — принесли поважне успокоєння, хоч попит на товари все ще не виявляє нормальної температури.

ФРАНЦІЯ НА ШЛЯХУ ЕКСПЕРИМЕНТІВ.

В моменті, коли пишемо ці рядки, телеграми подають до відома, що франц. парламент прийняв більшістю голосів оба проекти фінансових законів Блюма. Тепер рішаюче слово за сенатом. Але коли б і там Блюм вийшов переможцем, то над Францією дальше тяжітиме запит: що дальше? Бо одною з найважніших справ для Франції є тепер: **якими засобами повернути свому робітникові його давнішу роботящість**, підірвану затвердженими „кодексами праці“, діяльністю Генеральної Конфедерації Праці і цілої франц. лівиці. Ця справа має не тільки економічне значіння, відзеркалюючись у цілому продукційному процесі, але з природи річі теж політичне значіння. І це страшно журить політичних приятелів Франції.

—o—

З нашої кооперації.

ПОЛЬСЬКА КООПЕРАЦІЯ НА НАШІЙ ТЕРИТОРІЇ.

„Господ. Кооперативний Часопис“ приносить вістку, що минулого тижня відбулася у Львові в бюрах львівського воєводи нарада, присвячена дальшій організації польських кооператив на території трьох галицьких воєвідств. У цій нараді взяли участь представники централі польської кооперації, всі три воєводи і предсідник Хліборобської Палати. По довгій дискусії прийнято постанову надати повітовим складницям „Кулек рольнічих“ характер гуртівень для польських кооператив і „кулек рольнічих“ у повітах. Цю постанову кінчить Г. К. Ч. так:

„РСУК завсіди обстоював і далі стоїть при погляді, що кожна нація є біопсихольогічною єдністю та що тому кожна нація має природне право та обовязок організувати своє господарське життя у своїх організаціях. Скріплення польської кооперації на території нашої діяльности поглибить шляхотне змагання обидвох кооперативних організацій в краю і тільки це є згідне з вимогами загального добра. Не тратимо надії, що також польська кооперація на території праці РСУК буде обстоювати шляхотні правила рівної, чесної гри.

ЖИТТЄВІ ОБЕЗПЕЧЕННЯ КООПЕРАТИВНИХ ПРАЦІВНИКІВ.

В половині 1936 р. почав РСУК акцію великої суспільної ваги серед працівників української кооперації, а саме почав пропаганду за обезпечуванням працівників кооперації в українськім Т-ві взаїмних обезпечень на життя „Карпатія“. У наслідї цієї акції за півтора року, себто від 1. VI. 1936 р. до 31. XII. 1937 р. обезпечилося на життя і викупило поліси 211 кооперативних працівників на 304.100 зол. обезпеченого капіталу. За цей час померло чотирьох обезпечених працівників, яких родинам Т-во „Карпатія“ виплатило 6.000 зол. обезпечення, тоді коли у складках вплинуло від них до каси „Карпатії“ 280.37 зол. Найбільше обезпечених дала досі кооперація для загального закупу і збуту бо 165 на 229 тис. зол. обезпеченого капіталу. З поодиноких районів найбільше обезпечених кооперативних працівників дав район Стрия (40) і район Рогатина (37).

КООПЕРАТИВНИЙ КУРС В ЯВОРОВІ.

Недавно оснований Повітовий Союз Кооператив у Яворові зміг уже улаштувати курс вишколу крамарів, який відбувся від 21. II. до 19. III. ц. р. На курс зголосилося 72 учасників, а покінчило 63 з 20 громад яворівського повіту і 3 громад судововишнянського району, в тім 56 хлопців і 7 дівчат. Вік курсантів сягав від 15 до 30 літ. 45 курсантів мали покінчені 4 класи нар. школи, 15 курсантів 7 клас нар. школи, 1 з 1 кл. гімн. і 2 з середньою освітою. Наука велася на основі програми курсів РСУК, а викладали місцеві кооператори і знов працівники з РСУК.

В. Л.

Сторінка без політики.

Коні з Еберфельду.

Свого часу багато писали щоденні часописи і наукові журнали за кордоном про коні з Еберфельду, про так звані „Коні, що думають". Були це два арабські огери Могамед і Царіф, яких з незвичайною терпеливістю витресував їх власник Кароль Краль.

Лагідною поведінкою і систематичною наукою зумів Краль осягнути прегарні успіхи. Згодом інтелігенція звірини так розвинулася, що вона „перевищала" розум пересічного учня середніх шкіл. Коні навчилися всіх аритметичних ділань, навчилися витягати корінь і підносити до вищого ступня, вони розвязували напамять такі важкі задачі, що неодин чоловік, який покінчив середню школу, не розвязав би так легко тих задач на папері.

Під неприсутність Краля д-р Гендель із Дрезна перевів досліди та виписав на таблиці задачу: четвертий корінь з числа 7890481. Кінь Могамед вистукав на те копитом, подумавши хвилину, докладний вислід. Про самостійне думання коня може посвідчити ще інший приклад. Коли один зі знайомих Краля запитав Могамеда, де є Царіф, кінь вистукав копитом, що Царіф стоїть у стайні і не буде сьогодні на лекції, бо вчора звихнув собі ногу. По довшім іспиті д-р Шолера кінь відповів: „Я втомлений — до стайні". Коли д-р Шолер нарисував на таблиці коня з відчиненим ротом, Царіф підійшов до таблиці і вистукав: „Коневі на таблиці також дати хліба". Таке речення можна почути і з уст малої дитини.

Іншим неменш цікавим доказом самостійного думання тих звірят є те, що оба коні вистукують слова фонетично, значить докладно так, як їх чують. За прикладом Краля пішов ще фон Остен, який свого мудрого коня назвав „Дотепний Івась". Івась теж вистукував цілі слова і читав по складам. Фон Остен уліпшив табличку та заступив букви цифрами й окремі поодинокі слова окремими знаками.

— Чи знаєш, як я називаюся — запитав д-р Шолер.

— Пао — відповів кінь, бо з невідомих причин всі коні називали Шолера „Пао".

— Кажи мені якесь речення.

— Пао, піднеси до гори вуха.

Прошу собі уявити коня, який самостійно розвязує важкі аритметичні задачі, читає, відповідає на листи і запити, подає свої завваги і т. д. Напевно кожний скаже, що все те неймовірне і звичайна „буйда". Не диво, що і в тому випадку на власників коней посипалися лайки, закиди, та по провірці цілої справи всі мусіли свої заміти відкликати.

Всі ці факти потвердив цілий ряд учених, які свої досліди проголосили відтак в окремих протоколах і в друкованих комісійних дослідах, так, що лиш іґноранція та зла воля могли зважитися заперечити автентичність поданих фактів.

Прояви в усіх „вчених" коней описав у своїй книжці великий бельгійський поет (Невідомий гість), який сам прослідкував життя звірят. Неменше цікава теж книжка д-ра Ціґлера „Душа звірят" та одночасно книжка того самого власника коней Краля, видана в Ляйпціґу.

Як бачимо, то звірята можуть самостійно думати, та що можна розвивати у тварині інтелиґенцію до чимраз вищого рівня. Мозок звірят є гістольоґічно подібний до людського і ріжниться лише ступнем розвитку.

Індивідуалізацію і розвиток психічного первня можемо доглянути передовсім серед домашніх звірят. Вплив людини, співжиття зі звіриною, струм думання, що лине від людини до тварини впливають на швидку еволюцію. Звірята стають тоді здібні до виявлення вищих почувань: привязання, любови, вірности до свого пана, суму, туги й жалю по його втраті, сорому на випадок провини і т. д. Ці роди звірят що від тисячів літ жили у близькому звязку з людиною,працюють для нього, служать йому та є в тяглому духовому контакті мозку з мозком. Одначе люди воліють про те мовчати. Для них вигідніше бачити у звірині бездушні механізми „роботи" без думок і почувань, бо свідомість, що ті катовані, голоджені і кривджені сотворіння, свідомі своєї кривди та людської злоби, булаб доволі неприємна.

Як люди стоїмо на вищому щаблі розвитку і тому ми повинні дбати про звірят та опікуватися ними. Тому теж і над конем, одним з найінтеліґентніших звірят, не будемо знущатися та вбивати його без потреби.

Беніто Мусоліні сказав у своїй промові: „Хто знущається над твариною, хай не називає себе італійцем!"

Валерія Дуткевич.

Хлопчина на паровозі.

Ще одна історія, яка нагадує пріма-апрілсовий жарт, хоч вона справді трапилася в Епіналь.

13-літний хлопчина Роже К. втік 2. ц. м. з батьківського дому. До школи він не дійшов і вечором домів не вернувся.

Погода була прегарна. До пізнього вечора хлопчина ходив собі по місті і щойно к. 12. год. вночі зайшов він до пристані паровозів стації Епіналь. Кілька днів перед тим його вже прислуга виганяла зі стації.

Малий Роже рішив виконати плян, що вже віддавна дрімав у його голові: сісти на паровіз і поїхати.

І справді він виліз на одну з льокомотив, докладно випробував усі двигуни та дручки, одначе машина не ворухнулася з місця. Тоді хлопчина виліз на іншу льокомотиву, одну з найсильніших машин у Франції. Як йому вдалося пустити цю машину в рух, важко відгадати, але по довгих зусиллях паровіз таки рушив із місця.

Та машина переїхала не більше, як 200 м. Далі вона їхати не могла, бо їй заступили дорогу вагони, що стояли на рейках. Машина розбила вагони, але сама задержалася.

На щастя малому Роже нічого не сталося. Втекти йому теж не вдалося, бо гуркіт торощених вагонів звернув увагу залізничої прислуги і хлопчину придержали. В комісаріяті він заявив, що хоче стати залізничим машиністом і їзда на паровозі була завжди його найбільшою мрією.

„Бов-ґов".

Велике музичне видавництво в Ню-Йорку видає саме тепер пісоньку, на якій думає грубо заробити. Ця пісня називається „Бов-ґов". Одначе у словниках не варт шукати значіння цього слова. Ні один автор словаря, ні видавець, ні сам навіть композитор не знає, що воно те слово означає.

Річ у тому, що композитор тієї пісоньки Джім Карльтон має... всього 3 і пів року. Ця дитина — кажуть — музичний геній. Півтора року тому, він ледви навчився ходити, гуляв уже ритмічно під мельодію, що він її сам собі приспівував. Шість місяців пізніше вхопив він скрипку і хоч досі ніколи не займав цього інструменту, зі слуху почав докладно грати всі ті мотиви, які він чув.

Два тижні тому Джім створив пісоньку, що її тепер видає нюйорське видавництво. Спеціялісти хотіли підложити зміст до тієї пісні. Одначе Джім попав у таку лють, що видавець рішив залишити в пісні той безглуздий зміст, що його створив сам Джімі. У куплетах тієї пісні безупинно повторюються слова „Бов-ґов". Хлопчина захоплений, коли його пісню з його текстом виконують інші.

Ця вістка американських ґазет сильно нагадує пріма-апрілісовий жарт.

—o—

КЛОПОТИ З ІРЛЯНДСЬКИМИ ЖІНОЧИМИ КАПЕЛЮХАМИ.

Ірляндці, як відомо, великі націоналісти і намагаються у всіх ділянках економічної діяльности визволитися від чужоземних впливів. Тому теж шість місяців тому заложили вони в Гелюзі народню фабрику жіночої мануфактури й капелюхів. Одночасно ввели вони податок на 25% вищий на всі капелюхи, що їх привозять із Франції та Англії.

Не помогло. Ірляндські красуні не вагалися платити удвоє дорожче за французькі та англійські капелюхи, але вперто відмовлялися носити мануфактурні вироби з Гелюзи. Тому міністр торговлі й промислу Лемас вніс до парляменту законопроект про устійнення контингенту на жіночі капелюхи. Законопроект дає теж урядові змогу зовсім припинити привіз жіночих капелюхів із закордону.

Лідер опозиції Ділльон особисто виступив у парляменті з промовою проти законопроекту.

— Уявіть собі — казав він — що ви приїхали з жінкою до Парижа. Уявіть собі, що вона має на голові капелюх з нашої фабрики. Запевняю вас, що вам треба буде покликати спеціяльну поліційну охорону, яка мусілаб вас і вашу жінку зберегти перед насмішками і глузуванням прохожих на площі Згоди або на рі де Ріволі.

— Та навіть і в Деблїні капелюхи з Гелюзи до тієї міри смішні, що ніякий закон не приневолить наших жінок їх носити. Я маю кільканадцять листів від ріжних жіночих організацій та від окремих жінок. У всіх тих листах вони погрожують, що радше почнуть ходити по вулицях зовсім без капелюхів, а не вдягнуть капелюхів із нашої народньої фабрики.

Всеж таки, не зважаючи на енерґійний протест, парлямент прийняв законопроект 68 голосами на 26.

„КАГУЛЯРИ" — ЗАБАВКА ДЛЯ ДІТЕЙ.

Фабриканти дитячих забавок у Парижі впали на оригінальну думку, а саме вони випустили на ринок масово комплети узброєних „кагулярів". На всіх виставах крамниць з дитячими забавками можна побачити коробки, в яких находиться ціла армія заговірників, докладно узброєна. Мають вони кріси, револьвери та амуніцію до них. Одяг кагулярів також насліджує до подробиць справжні одяги разом із середньовічними каптурами. Не мають тільки „кагуляри" ручних гранат. Один із париських часописів дає молодим французам раду, щоб ручні гранати заступили вони каменями.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ОЩАДНА ЖІНКА.

Один з австрійських фільмових акторів, що є довідомий був з незвичайної скупости, що є в його рідким явищем в акторській професії. Він уже від довшого часу заручений, знав теж добре прикмети своєї жінки, знав, що вона ощадна, одначе не знав до якої міри. Тому він одного разу, щоб взяти свою будучу жінку на іспит, сказав їй таке:

— Маріє, знаю одну панянку, яка читає цілими вечорами в ліжку книжку та не думає при тому дуже багато світла. Чи й ти також багато читати?

Тоді наречена відповіла схвильована:

— Що, ти мене вважаєш такою рундавою? Так, я читаю в ліжку, але тільки при світлі місяця.

По вісьмох днях молода пара повінчалася.

„Комітет порозумевавчи" працює.

Пишуть нам із міста:

Під плащиком ведення акції консолідації поляків „комітет порозумевавчи" при допомозі львівського магістрату повів нову акцію проти українців. За один день опечатано при вул. Городецькій на ґрунтах римо-кат. парохії св. Анни, всупереч спротивові чесного пароха, два кіоски тільки тому, що їх власники — це українці. Викинули на вулицю інваліда без ніг Цьвока, що вдержувався з кіоску з родиною, на те тільки, щоб якомусь Домбровському, ем. майорові, поставити в тім самім місці такий самий кіоск, до того ще значно висунений на хідник, що перешкоджає вуличному рухові.

Для ем. майора найшлося місце — нема його для бідного інваліда-українця, який з кіоску жив. Очевидно, п. Домбровський концесію продав з місця.

Чи цей факт відомий п. през. Островському?

Нова хвиля кольонізації на наші землі.

Повітовий виділ у Кольбушовій (Західна Галичина) почав акцію, що має на меті переселити малоземельних селян з найгустіше заселених частин кольбушівського повіту до Східної Галичини та до Грубешівського повіту на Холмщині. Перша партія кольоністів має виїхати в район Заліщик. Таким чином мазурська кольонізація наших земель посилюється.

Загальні Збори „СУПРУГА".

В четвер, 7-го квітня ц. р., відбулися в салі „Української Бесіди" у Львові XXI-ші Загальні Збори Союзу Українських Приватних Службовиків „СУПРУГА".

Збори відкрив голова Т-ва дир. Лев Ясінчук, який у своїй промові згадав померших у звітовому році дир. М. Заячківського, адв. М. Корчинського, дир. Гембарівського, Н. Дацка і дир. Антона Щирбу. Присутні встали з місць для вшанування їх памяти.

Збори висловили Ексц. Митрополитові Андреєві привіт у звязку з нападами, що започатковані пос. Войцеховським у соймі далі йдуть на особу Владики.

У дискусії над звітами промовляло багато членів, що порушували справи з поширенням діяльности Т-ва як професійної організації.

На внесок Контрольної Комісії Збори ухвалили абсолюторію для Головної Ради та згідно з внеском Комісії-Матки вибрали нову Головну Раду у такому складі: голова — Лев Ясінчук; члени — К. Коберський, Ф. Воробець, З. Юзичинський, посол З. Пеленський, д-р М. Стахів, інсп. П. Петрик, д-р Д. Бречка, О. Черник, М. Брилинський, Юзва, дир. Мик. Чопик. Заступники: Дм. Квасниця, Р. Герасимів зі Стрия, О. Сіяк з Тернополя, С. Павлик, С. Підодвірний, д-р Блюй. Контр. Комісія: інсп. В. Ольховий, інсп. З Рудик, Б. Нижанківський, редактор Е. Яворівський і п-і Попель-Філяс.

У Зборах взяло участь 124 особи, що заступали 237-ох членів.

Рідношкільна молодь Шевченкові.

Молодь усіх шкіл Т-ва „Рідна Школа" уладила у вівторок 5. ц. м. концерт з нагоди 77-ліття смерти Т. Шевченка. Треба признати, що цей концерт, у відріжненні від багатьох інших того роду імпрез, що носять познаки відроблюваної панщини, справді приємно розчарував. Усі точки, хоч не надто оригінальні, були вміло підібрані до сил їхніх виконавців. Самож виконання було у всіх випадках бездоганне. Менші й більші виконавці поводилися на концертовій естраді зовсім свобідно і деякі з них виказали чимало мистецького таланту.

На програму концерту зложилися такі точки: 1) М. М. Мельник—Кудрик: „Поклін Тобі Кобзарю!" у виконанні збірного хору усіх шкіл; 2) М. М. Мельник: „До стовпів, що підпирають небо" — рецитація Л. Заяць гімн. уч.; 3) Т. Шевченко—П. Носувець: „Ой чогож ти почорніло" (народня мельодія), М. Гайворонський: „Віє вітер" — народня пісня — у виконанні дитячого хору ім. школи Кор. Данила; 4) Т. Шевченко: „Не нарікаю я на Бога" - декламація учня хлопячої школи ім. Т. Шевченка; 5) Т. Шевченко-Роздольський: „Сонце заходить" — хор дівочої школи ім. Б. Грінченка; 6) Т. Шевченко: „Із псальмів Давидових" деклямація С. Сотничук уч. торг. гімназії; 7) Т. Шевченко—Б. Кудрик: „Похід" жіночий хор із фортепіяном — виконали учениці гімназії; 8) О' Конор-Вілінська: „Сирітка" сценічна картина у виконанні учениць дівочої школи ім. Т. Шевченка; 9) Т. Шевченко—Я. Степовий: „Гамалія" дитячий хор школи ім. Кн. Льва; 10) Т. Шевченко: „Лічу в неволі" — деклямація М. Дрогомирецької учениці ліцею; 11) а) Т. Шевченко—Г. Хоткевич: „Зоре моя" б) Т. Шевченко—Я. Степовий „Ішов кобзар", в) Т. Шевченко—В. Безкоровайний: „Ой у саду, саду" — дитячий хор хлопячої школи ім. Б. Грінченка; 12) М. Лисенко: „II. Рапсодія" скрипкове сольо з фортепіяном у виконанні Лесі Деркач; 13) Т. Шевченко— * * *: „Заповіт" — жіночий хор із фортепіяном — виконали учениці гімназії.

Всі точки чергувались швидко одна за одною, без зайвих перерв і цілий концерт, не зважаючи на багату програму тривав не більше як півтора години. Всі точки вислухала публика із зацікавленням і всі вони, як ми вже згадали, були виконані д. дбайливо. На особливе підкреслення заслуговує мельодійний та ефектовний „Похід", що його хор жіночої гімназії виконав незвичайно прецизно, сценічна картина та мельодеклямація М. Дрогомирецької, яка виявила немалий декляматорський талант. Скрипкове сольо Лесі Деркач було без сумніву прикрасою концерту й молоденька артистка-скрипачка збирала заслужені оплески.

Публика не виповнила — на жаль — навіть половини салі театру „Ріжнородностей". І з тієї, що була — більшість самої молоді. А шкода, бо вчорашній концерт виконаний нашими найменшими й наймолодшими, заслугсвував на велику фреквенцію більше, як іноді найбільше реклямована імпреза. — **Р. Сл.**

Президент Рузвельт хоче оживити господарське життя

Американська преса пише, що президент Рузвельт у найближчому часі внесе до Конгресу проекти цілої низки законів, що мають причинитися до оживлення господарського життя Злучених Держав. Між іншим през. Рузвельт задумує уруxомити кредит у висоті півтора міліярда долярів на посилення промислу і торговлі.

Для добра Франції.

165 членів „Інституту Франції" вислали письмо до президента держави, в якому заявляють свою співпрацю в урялі, що мусить у короткому часі повстати у Франції. Члени Інституту, як безпартійні, працюватимуть тільки для добра Франції.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 70. Понеділок, 9. квітня (28. березня) 1888.

„НЕ РОБИ ДРУГОМУ..."

Від часу, коли папа Пій IX видалив з Риму російського посла бар. Мaєндорфа, між Росією і Ватиканом не було дипльоматичних звязків. Щойно в 1883 році прийшло до малого компромісу, а в 1888 Росія почала переговори, щоб навязати нормальні звязки. Тодішній папа Лев XIII взагалі наладнав взаємини з багато державами, причому він завжди виходив зі становища, що Ватикан мусить мати на оці в першу чергу справи католицької церкви і цим справам підпорядковувати всі інші, навіть національні. Тому, коли почалися переговори Росії з Ватиканом, поляки намагалися всякими способами ці переговори розбити, бо боялися, що порозуміння Росії з Ватиканом може вийти на шкоду польській справі. Поляки мали на увазі особливо вимогу російського уряду, щоб завести російську мову в костелах на схід від Буга і на Литві.

У звязку з цим „Діло" писало: „Для нас, русинів ціла ця справа хочби вже й довершена в дусі Росії, може бути досить байдужна, а може в одному напрямі і корисна. Байдужна, бо наші „братя" не цікавились ніколи і не цікавляться по нині нашою мовою, витиснули її зі шкіл і урядів і раді би відомими реформами патрів виперти і з руської церкви. А корисна, бо відчувши упослідження своєї польської мови зуміють зрозуміти правду пословиці: „не роби другому, що тобі немиле". Історія має також свої коловороти... А може цей сумний досвід „оброзумить" їх, що краще дбати за своє істнування, як спиняти розвиток другого народу.

ПОДОРОЖ ДО РИМУ.

В листі з дороги кореспондент „Діла" пише, що до Риму виїхало з Галичини коло 600 людей. „кілько між ними русинів, годі зміркувати", говорили, що до 200 осіб, але це число мабуть прибільшене. Станиславівська епархія вислала понад 30 осіб, переважно священників, навіть з Буковини двох. Перемиська епархія заступлена найслабше, ще слабше як львівська".

В новинці про цю подорож читаємо: „З Риму пишуть нам: Ще перед трьома місяцями ми тут в Римі знали, що поляки конче стараються мати у папи авдієнцію разом з русинами. Римські італійські часописи пишуть уже віддавна про галицьке паломництво, але розуміється все як про польське".

СПРАВА ДИМІСІЇ КН. БІСМАРКА.

Появилися знову чутки про димісію кн. Бісмарка на тлі його непорозуміння з цісарським двором у справі подружжя кн. Олександра Батенберського, що був князем Болгарії і мусів уступити, з дочкою цісаря, кн. Вікторією. Кн. Бісмарк заповів, що як до цього подружжя дійде, він зголосить свою димісію, бо уважає, що з політичних оглядів це подружжя недоцільне.

Посвячення шпиталю Народньої Лічниці ім. М. Митрополита Андрея відбудеться у неділю 10. IV. в годині 12. вполудне. Чину посвячення довершить Преосв. Кир Іван. На це свято запрошує усіх своїх Членів Рада Т-ва „Народня Лічниця".

НОВИНКИ.

— Преосв. д-р **Микола Чарнецький** виїхав 5. ц. м. до Риму.

— **Іменування.** Ексц. Митрополит іменував о. прал. Л. Куницького кустосом Митр. Капітули на місце бл. п. о. мітр. Войнаровського, о. крил. В. Томовича — схолястиком Митр. Капітули і пралатом на місце бл. п. о. прал. Ол. Пясецького, о. крил. В. Ковальського — канцлером Митр. Капітули і пралатом.

— **Лиси,** пелеринки, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3, І. телефон 254-46. Приймаю футра до перехову літом. 3229

— **Новоівідкрита** крамниця і робітня взуття: Григорій Боднар, Станиславів, Собіського 38.

— **Весняний сезон у Черчі від 1. травня.** Черче-живець лікує: затяжний гостець, (ревматизм), гікт, ісхіяс, злу переміну матерії, недуги скірні, жіночі та нервові. Відкриття сезону 1. травня. У весняному сезоні ціни знижені. Інформації: Управа Живця — Черче п. Рогатин.

— **Хор Т-ва „Львівський Боян" відспіває** в суботу, 9 квітня ц. р., у церкві Преображення Г. Н. І. Хр. (вул. Краківська) псальми Березовського, Бортнянського і Веделя (композиторів т. зв. „Золотої доби" нашої музики). Початок: 19.50. Програмки при вступі в ціні 0.50 сот.

— **Вечір арій і пісень.** В неділю, 10. ц. м. в год. 19.30 (7.30 веч.) в малій салі Муз. Інст. ім. М. Лисенка у Львові, відбудеться „Вечір арій і пісень" у виконанні відомої оперової артистки Гени Зарицької (меццосопран). В програмі твори українських (львівських) і чужих композиторів. При фортепіяні д-р Н. Нижанківський.

— **Туристично-краєзнавче Т-во „Плай"** уладжує в неділю, 10. ц. м., збірне оглядини виставки „УФОТО" і „Полісся". Збірка членів і гостей в год. 10 перед Музеєм НТШ, вул. Чарнецького 24

— **„Національне обличчя Полісся“.** У рамцях „Поліських Вечорів“ виклад на цю тему виголосить доц. д-р В. Кубійович у суботу 9. квітня ц. р., год. 18, в Музею НТШ. Вступ за добровільними датками, для членів Т-ва, Прихильників Музею НТШ вільний.

— **Т-во „Молода Громада“ в Тернополі** влаштовує оригінальний **„Вечір українських народних дум та історичних пісень“** в неділю 10. IV. ц. р. В програмі рецитації, хорові продукції, а як солісти виступають бандурист п. Юрій Сінгалевич і тенор п. Юрій Шухевич. Саля „Міщ. Братства“ год. 8. вечір. Увесь дохід на гімназію „Р. Ш“.

— **Увага! Загальні Збори** кооперативи „Суспільний Промисл“ у Львові відбудуться в суботу 9 ц. м. в год. 16 (4. попол.) у власному будинку при вул. Жовківській 188. Перед відкриттям зборів члени і запрошені гості матимуть змогу оглянути фабрику підчас праці.

— **Виставу Перебийноса в Національному** Музею, вул. Мохнацького 42, в неділю 10. квітня в год. 12-ій пояснить під оглядом звязку форми й тематики д-р Е. Ю. Пеленський.

— **Таборовички і таборовики!** Чарівне таборове життя пригадаєте собі на „Таборовому Дні“ в понеділок, 11. ц. м., в год. 16.30 у Народньому Домі.

— **Реколекції для панів** відбудуться цього року в церкві св. Духа при вул. Коперника в днях від 11.—14. квітня ц. р. в год. 6. вечором. Реколекційна сповідь у пятницю 15. квітня від год. 5. попол. В суботу в год. 7.30 рано спільне св. Причастя. Реколекції влаштовує, як щорічно, Товариство оо. Катихитів у Львові.

— **Великопостні реколекції** в церкві оо. Василіян **відбудуться від 10.—17. квітня** ц. р. з таким порядком: у неділю 10. ц. м. в год. 4-ій вечірня, перша наука і благальна пісня; від понеділка до пятниці в год. 6-ій молебен, наука і благальна пісня; в пятницю і суботу від год. 4.30 св. сповідь; в суботу 16. ц. м. в год. 5.30 Всенощне і наука; в неділю 17. ц. м. в год. 8-ій спільне св. Причастя на Службі Божій.

— **„Нову Зорю“ ч. 27 (1127), як довідуємося, сконфісковано за передовицю п. з. „Переходи на латинство“. Ввесь наклад поліція забрала. Адміністрація „Нової Зорі“ просить нас оповістити, щоб читачі не реклямували того числа, бо зробити друге видання на час було неможливо.**

— **Відзначення українця.** Довідуємося, що на днях вибрали членом Головної Ради Бельгійської Експортової Палати в Брісселі нашого земляка, п. Миколу Граба. Микола Граб походить з Галичини, комерційні студії покінчив у Бельгії, де одружився та працює в одній з більших торговельних бельгійських фірм. Краєвим життям він все живо цікавиться та часто бере участь у ріжних католицьких закордонних з'їздах як член українських делеґацій.

— **Союз Українок на Волині** радіє, що прибуває йому сили, почуває, що зростає його повага і довіря до власної спроможности у праці для народу. Тому Союз з радістю витає голову Філії Союзу Українок у Здолбунові, д-ра медицини Ірину Присневську, яка в останньому часі вернулася з Познаня, оборонивши десертацію, щоб мати можливість своїм авторитетом єднувати українське жіноцтво та своїм знанням служити йому в потребі помагати і в нещасті рятувати.

— **Не на 6 місяців,** лише на 6 тижнів вязниці — як це подало помилково „Українське Слово“ в Ужгороді і ми за ним — засудив суд в Ужгороді редактора „Народньої Сили“ М. Тулика за статтю „За кращу долю нашого народу“. Автор гостро критикував у цій статті поведінку централістичних партій та дійшов до висновку, що тільки українські націоналісти можуть на Закарпатті допомогти проти чесько-жидівських марксистів.

— **Львівська хроніка.** В помешканні Ст. Павлюка при вул. Огородницькій ч. 18 дійшло з невідомих причин до вибуху хемікалій, що їх уживав він до виробу корків до пістоль. Вибух знищив уладження помешкання та важко поранив Ст. Павлюка, якого відвезли до шпиталю. — З фабрики вудженин Н. Швецера при вул. Під Дубом забрали злодії 90 кг. гусячого смальцю і шкіряні паси вартости 300 зол. — Невідомий напасник вибив минулого четверга вечором шибу в овочарні Л. Дельфіна при вул. Пелчинській ч. 24.

— **До Берези Картуської** помандрував „король“ варшавської чорної біржі Ізраїль Брандис та пачкарі золота і чужих валют з Катовиць Абрагам Кучинський та Густав Йонаш. Родина Брандиса згодилася покрити страти державного скарбу, що їх спричинив „король“ чорної біржі своїми спекуляціями, і запропонувала 100.000 зол. Цю пропозицію відкинули і Брандис буде далі сидіти в Березі. Слідство виявило, що Брандис був неофіційним власником банкового дому, що приміщувався в одному з варшавських готелів. Він урядував у вибагливо уладженому кабінеті з підручним буфетом. Там приміщувалася централя пачкування девіз і цінних паперів, що їх приносили і виносили валізками аґенти Брандиса сінями готелю так, що ніхто не звертав на них найменшої уваги. Далі виявилося, що Брандис підтримував ватаги спекулянтів, які за безцін скуповували предмети, виставлені на ліцитації.

— **Краєва хроніка.** В Боберці, пов. Турка пожежа знищила хату Я. Славича з живим і мертвим інвентарем. У вогні згинула 28-літня жінка Славича Катерина і 3-літня донька Анна, трьох членів родини важко попарилося. — В селі Честині, пов. Жовква Олекса Терень зранив важко минулого четверга Теодора Мазура, якого привезли до шпиталя у Львові. — Недалеко цвинтаря в Городовичах, пов. Сокаль трьох невідомих напасників напало на торговця яйцями з Варяжа І. Шіфмілера і забрали йому 30 зол.

— **Зі шкільних підручників** усуне мабуть міністерство освіти промову Ціцерона, на домагання начальної адвокатської ради у Варшаві. Діло в тому, що в одному зі шкільних підручників латинської мови поміщено винятки з промови Ціцерона з неґативною характеристикою оборонця. Начальна адвокатська рада дійшла до переконання, що поміщення цієї промови не вказане з педагогічних оглядів.

— **Фабрику фальшивих 10-золотівок** викрила поліція у Гдині та арештувала шлюсаря Й. Ясінського, його жінку Леокадію і власника робітні І. Лазенцького. Державна карбівня у Варшаві ствердила, що фальшиві 10-золотівки вагою, звуком та ошліфуванням зовсім не уступали правдивим 10 золотівкам. Склад стопу фальшивих 10-золотівок крім одного тайного хемічного складника, був ідентичний зі складом стопу правдивих 10-золотівок. Арештовані пустили в обіг коло 350 фальшивих 10-золотівок. Окружний суд у Гдині засудив Й. Ясінського на 5 років вязниці і 200 зол. гривни, І. Лазенцького на 3 роки вязниці і 100 зол. гривни та Л. Ясінську на 1 рік вязниці і 50 зол. гривни.

— **В кого більше варварства?** Минулої суботи мешканці села Домброва пов. Ряшів завважили, що 48-літній горожанин Мендель Вільдман та його син Леон знущалися над конем, що їх віз до Ряшева. Кільканадцять осіб станулю в обороні коня, а двох з них Владислав Полек і Войтіх Волек з Бендзімісьля важко побили ворчиком Вільдмана та його сина. Старий Вільдман помер за кілька годин у шпиталі. Обох ревних „оборонців“ коня поліція арештувала.

Останні вісти.

ЗАКАРПАТТЯ ХОЧЕ БУТИ НЕЗАЛЕЖНЕ ВІД ПРАГИ.

УЖГОРОД (ПАТ). Радикалізація настроїв на Закарпатті в напрямі унезалежнення його від чеських централістичних чинників поширюється щораз більше. Останніми днями група українських автономістів візвала всіх закарпатців, які були ще в рядах коаліційних партій, — щоби ці партії покинули.

За унезалежненням від Праги заявляються теж о. Волошин і д-р Бращайко, представники християнсько-народньої партії, яка досі репрезентувала погляди централі чеської католицько-народньої партії о. Шрамка. Вони домагаються, щоби створити негайно міністерство для Закарпаття, виділення місцевого шкільництва зпід компетенції празького міністерства шкільництва, віддачі всеї льокальної админістрації під владу губернатора місцевого походження та негайного скликання краєвого сойму.

—o—

ПАПСЬКИЙ НУНЦІЙ ВИЇХАВ З ВІДНЯ.

Делеґат апостольської нунціятури в Берліні почав ліквідацію апостольської нунціятури у Відні. В четвер, 7. квітня ц. р. останній нунцій при австрійському уряді, архиєпископ д-р Чіконіяні покинув Відень. Архиєп. Чіконіяні заняв становище нунція у Відні у грудні 1926 р. і був 82-им апостольським нунцієм у столиці Австрії.

—o—

ВІД ТРАВНЯ Ц. Р. НЕ БУДЕ ВЖЕ СУДІВ ПРИСЯЖНИХ.

В найближчих днях мають проголосити у Деннику Законів закон, що його ухвалив недавно сойм і який касує суди присяжних. Закон увійде в життя місяць після проголошення, тобто коло 10-го травня ц. р.

— **Большевики будують з поспіхом автостради** здовж західної частини Німеччини. Автостради будують на зразок Німеччини з бетону, ... получити важні з стратегічного погляду ... вости. Автостради будуть призначені виключно для змобілізованих частин війська. Головна автострада буде йти з Ленінграду до Минська ... Києва.

— **Жахлива залізнича катастрофа.** Минулої середи вечором зударилися два поїзди коло ... Чен недалеко Шангаю з утікачами з підфронтової смуги. В катастрофі згинуло 74 особи, а над 150 було ранених.

— **Згоріло містечко і село.** В м. Валені ... мунії пожежа знищила понад 100 домів. У вогні згинув майже ввесь живий інвентар. ... пер віднайшли між згарищами двох убитих і багато ранених. Рятункову акцію вело військо і пожежна сторожа. Пожежа знищила теж ... днях село Селяновці, віддалене 10 км. від Оріхово в північній Болгарії. Вогонь повстав з невідомих причин в одній зі селянських ... відкіля сильний вітер поширив дуже ... на сусідні хати. Не зважаючи на енергійну рятункову акцію, в якій взяло участь військо ... Оріхова, пожежа знищила понад 100 стодол зі збіжжам. Згинуло теж кількасот штук ... Одному зі селян згоріло 60.000 левів, що ... сховав у стодолі.

— **Трагічна смерть 52 летунів.** У ... Йорк недалеко Дрефілд розбився ... віших бомбових англійських літаків. Згинуло пять членів залоги. Таким чином число ... ських летунів, які згинули наслідком ... вих випадків у першому чвертьрічі ... дійшло до 52. Одначе загальне число ... в англійському летунстві сягає понад 150 ... Дотепер розбилися в останньому часі ... 32 літаки.

— **Матушка повисне на шибениці.** В ... ближчу пятницю вирішиться доля Матушки, який спричинив залізничу катастрофу ... Торбадь підчас якої згинуло 23 особи ... судив мадярський суд на кару смерти ... суду не можна було виконати, бо Австрія ... дилася видати Матушку мадярській ... умовиною, що він не може повиснути на шибениці. Тепер по прилученні Австрії до Німеччини Матушка повисне на шибениці, якщо ... Горті не помилує його.

— **Корабель пішов на дно.** В останніх ... лютувала буря у фінському заливі. Мешканці фінляндського побережжя бачили, як у ... сховався великий товаровий корабель ... коло 1.000 тон. Здогадуються, що залога згинула разом з кораблем, бо хвилі ... беріг розбиті рятункові човни.

— **Фабрика мила вилетіла в повітря.** ... бельн у Німеччині дійшло до вибуху ... мила шістьох кітлів з трома тисячами ... тєвщів. Фабричний будинок вилетів у ... і присипав робітників, які там працювали ... звалищ витягнули чотирьох убитих і ... ранених.

— **Цікавий ювилей.** Віденський артист ... Ріман, один із найпопулярніших комиків ... кінчає цього року 40-ий рік життя. ... пами у віденських театрах, накрутив ... воєнних часах 125 фільм і в усіх цих ... відтворював усе головні ролі. Щасливою ... його фільмою є превесела музична комедія „Веселий Волокита“, якої акція розграється на перегонах, у цирку та елеґантних ... „Веселий Волокита“ тішиться найбільшим успіхом, бо висвітлюють його у всіх ... Европи. У Львові побачимо цю фільму ... найближчих днях.

— **Масова зміна прізвищ.** Большевицька ... са оголошує далі прохання совітських громадян, у справі зміни своїх прізвищ. Зміни прізвищ добиваються головно ті громадяни, що мають такі прізвища як Бухарін, Тухачевський ... Розенгольц і т. д.

— **Чорна біржа у Москві.** Большевицька ... са нарікає, що в останньому часі ... са надто багато спекулянтів у ... репродують одіння. Міліція ніяк не ... дати ради зі спекулянтами і ... ротьби населення. Причиною успіхів ... ів є великий голод населення на ... не може купити його в державних ... навіть за найвищу ціну. У Москві і ... ГПУ арештувало коло 3.000 осіб ... тайної торговлі предметами першої ... арештованих знайшли значні запаси ... Слідство виявило, що в Москві істнувала ... чорна біржа в помешканні одного ...

рядовців комісаріяту внутрішньої торговлі. Трансакції на чорній біржі доходили до великих сум. Чорна товарова біржа вдержувала взаємини з тайними приватними купцями в інших містах СССР. Ціни предметів першої потреби, що їх устійнювали на чорній біржі, були вищі майже на 200% від урядових цін.

— **Ріжні вісти.** В Ростові над Доном підчас летунських вправ упав совітський військовий літак з висоти 800 м. і розбився. Двох членів залоги згинуло. Спеціяльна комісія досліджує причини катастрофи. — В Токіо відбувся конкурс на найкращі вуси і бокобороди. В конкурсі взяло участь понад 70 найповажніших японських діячів, м. ін. відомий провідник „т-ва чорного змія" Тояма.

— **Гемороїди.** Славні хірурги ствердюють, що перед і після операції поручували пацієнтам пити природну гірку воду **„Францішка Юзефа"** з найліпшим успіхом.

—o—

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „РОЗ МАРІ", оперетка Рудольфа Фрімля.

Оперетку роблять подібно, як гармату: беруть діру й обливають її довкола, чим треба. В оперетці крицю заступає тепер одна арія. Хто написав текст до „Роз Марі", ніхто з нас не памятає. Навіть театральні комунікати не згадують про того невдаху. Молода канадійська дівчина кохається в якомусь Джіммі, що ввесь час кудись мандрує чи має мандрувати. У фільмі він був молодий з потужним голосом і цим голосом захопив Жанету Мекдональд, що відповідала йому як відгук і сладала з ним чудовий дует. Львівський Джім був сивий, у „небезпечному віці", більше з сексапілем, як з тенором, а Роз Марі, як [illegible] попадянка, мала симпатичний голосочок. Уся [illegible] оперетки крутиться довкола трупа одного [illegible]: колись індіяни, вбивши одного білого, робили собі бенкет, тепер білі, вбивши одного індіянина, роблять собі оперетку. Видно що смерть індіянина навіть не рахується як сумний інцидент.

Що має робити режисер з такою одною арією, з одним трупом і з одним коханням нудним, як солоджений бублик? Він мусить додати до того хори, балет і декорації. І глядач має на що дивитися і чого слухати: — в оперетці при кожній нагоді усі співають, танцюють, навіть пробують дотепів і... футер. Обстанова і костюми, як на наші обставини — пишні, стягають оплески і певне стягнуть публику, спрагнену барвистої ревії. Ті, що бачили „Роз Марі" в кіні, можуть не лякатися повтореної вистави; фільмовий сценарій зовсім інший.

Головні ролі мають: Кавпе — молода артистка з приємним голосом, рутинований, симпатичний артист Межеєвський, дуже добрий комік Боровий із Ст. Стадниківною, що підтримувала з ним гумор, відомий оперетковий ветеран Куліговський і балетова пара: Міра Колпіківна та Е. Паплінський.

Публики було вдвоє стільки, що на першорядній виставі Ростворовського. Сапієнті сат — оперетоманам теж.

м. р.

З кіна.

КІНО ПАЛЯС: „СВІТЛА БУЛЬВАРІВ".

Погідна комедія зза куліс нюйорських театриків. Один такий театрік виставляє ревію, де осмішує родину відомого міліярдера. Донька міліярдера прийшовши з батьком на премієру, збурена тим, що її виставили на посміховище, входить до гардероби головного артиста і дає йому кілька поличників. Артист приймає це з гумором і спокоєм, як треба приймати такий дарунок з рук молодої гарної жінки. Але від поличників ревія не зупиниться. Підстав до процесу нема. Отже треба винайти якусь вирафіновану помсту. Молода міліонерка йде артиста перепросити і вони проводять по дружньому вечір. З симпатії для дівчини артист обіцює їй перемінити сатиричний скетч. А проте коли міліярдерка приходить на другу виставу, вона ще більше осмішена. У гру входить нова інтрига. Все кінчається геппіендом. Фільма складається із типових американських куплетів і танців. Феноменальна трійка танцюристів братів Рітц.

—o—

✝ Посмертні згадки.

О. Кипріян Домбчевський. Дня 5. квітня ц. р. помер по принятті Св. Тайн о. Кипріян Домбчевський, парох у Гошеві, передплатник „Діла", в 57. році життя. Похорон зачнеться 9. ц. м. рано в парохіяльній церкві. В. И. П!

В Городенці помер 2. квітня ц. р. у 60. році життя **інж. Осип Тарантюк**, вислужений управитель Евіденційного Катастрального Уряду, член усіх місцевих українських товарисив і культурно-освітніх установ міста і повіту.

Похорон відбувся 4. квітня на місцевий цвинтар при участи духовенства, представників державних і самоуправних установ, делегатів усіх установ та великого здвигу народу. В. И. П!

—o—

Дописи.

ЛЬВІВ.

Перша відправа Х. В. М. у Філії „С. Г." у Львові. У присутности директора „С. Г." д-ра Храпливого, інж. Романенка й Зеленого, дир. Ковальського, делегатки „Ц. С." Домбчевської та інстр. Х. В. М. на район Львів відбулося 25. м. м. гарне свято передовиків і передовичок Х. В. М. Заступлені були секції: Бартатів, Борщовичі, Гаї, Гряда, Глуховичі, Зашків, Кукизів; Миклашів, Пикуловичі, Підберізці, Печенія, Ремезів, Ставчани, Сухмів, Сторонатин, Цеперів, Чижиків. По спільній молитві відкрив свято д-р Храпливий. Опісля передовики й передовички складали звідомлення з теоретичної вимової підготови до виконання конкурсових тем. Звідомлення на письмі і денники праці передавали інструкторові. З цих звідомлень видно в молоді вироблення та охоту до змагань у праці. Деякі секції мають свої бібліотеки, брали участь у святах лина та у виставах плодів землі. Кожна секція перевела по 20 сходин. Крім цього молодь брала участь у двох районових курсах для передовиків і в 21 курсах для змагунів. Львівський район начислює 21 секцій Х. В. М. з 50 гуртками, з 522 членами, в тому 269 хлопців і 253 дівчат. Це нова хліборобська молодь, яка вчиться працювати з любовю і доцільно на своїй землі. Під проводом опікунів добуває собі знання, вчиться спільности і виконування обовязків. Сумно було лише слухати, що деякі батьки не пускають своїх дітей до В. Х. М. Навіть на цей святочний день не хотіли деякі батьки прислати своїх дітей. Жаль, що батьки, які в першій мірі повинні дбати про науку своїх дітей, стають ворогами корисної науки своїх дітей. Промовами і вказівками інструктора Миколи для дальшої праці та спільною піснею-молитвою закінчено першу відправу передовиків. Спільна фотографія, зроблена [illegible], буде для молоді гарною памяткою.

ТЕРНОПІЛЬ.

Загальні Збори Філії УКТОДІ. Філія Українського Красвого Т-ва Допомоги Інвалідам відбула свої звичайні Загальні Збори 17. березня 1938 р. при дуже малій кількости членів. Філія має 380 членів, з чого в минулому році вписалося 88. Між членами є кооператив 97, товариств 10, священиків 5, кооперативних працівників 197, прив. службовиків 5, адвокатів і їх апліканітів 8, лікарів 2, держ. урядовців 5, учителів вселюдних шкіл 12, учителів гімн. 6, купців і промисловців 16, ремісників 6 і хліборобів 2. У Тернополі живе 229 членів, в тернопільському повіті 125, в інших повітах 26. З цього бачимо, що кооперативні працівники і то в Тернополі, найбільше причиняються своїми членськими вкладками до підтримки наших героїв, що жертвували своїм здоровлям у війні. Замітне, що заможніші верстви нашого громадянства якось відтягаються від цього обовязку і нічим, ані морально ані матеріяльно, не підтримують Товариства. Населення повіту тільки посередньо тим, що кооперативи є членами товариства, причиняється до допомоги нашим інвалідам, бо ані 5 священиків ані 2 хліборобів не входить в рахубу. Цей стан треба змінити, бо він не відповідає ані свідомости, ані організації ані чисельности ані заможности нашого повіту і самого Тернополя. Касовий звіт виказав: Приходи: членські вкладки 1583.60, датки кооператив 671.49, датки інших осіб 646.33; розходи: вислано Гол. Управі до Львова 2725.95, дрібні допомоги інвалідам 312.43, інші видатки 87.67. Після звітів Збори уділили уступаючому Виділові абсолюторію і перевибрали у цьому самому складі Виділ і Контрольну Комісію.

Українська Бурса ім. о. Андрія Качали в Тернополі. Звичайні Загальні Збори цього товариства відбулися 26. березня ц. р. при співучасти 16 членів переважно священиків. Товариство має 70 членів, головно з кол духовенства і тернопільської інтелігенції. Свою реальність мусіло Товариство відступити на приміщення гімназії і фахово-доповняючої школи місцевого кружка Р. Ш. Внаслідок цього сама бурса примістилася у винайнених 5-ти кімнатах у приватному домі і там виховувала 15 питомців і протарифовувала кількох учеників. Найбільшою журбою наповняє і Виділ Бурси і всіх її членів дальша доля Бурси, яка вже в найближчій будуччині може опинитися без даху, бо саме йде процес за те, щоб усунути Бурсу з винайменого будинку. Українське громадянство Тернополя, тернопільського і сусідніх повітів, мусить помогти своїми жертвами місцевому кружкові Рідної Школи вибудувати власний дім, щоб можна було там примістити згадані школи і віддати будинок Бурсі, щоб вона могла виконувати статутові обовязки супроти українського молодого покоління, що дуже потребує і матеріяльної допомоги і моральної опіки. Правда, що цим товариством поза членами Виділу і настоятелем мало хто займається. Про це свідчить не тільки мале число членів, але також мале число приявних на зборах. Бурса виховала за час свого довголітнього істнування велике число громадян, що сьогодні займають видні становища і під матеріяльним оглядом навіть заможні — всі вони повинні бути членами бурси і бодай своїми вкладками віддячитися за поміч, яку колись дістали. Збори приняли до відома звідомлення та вибрали нових членів Виділу на місце тих, що уступили.

ГОРОДОК.

Загальні Збори Українбанку. В неділю 20. березня ц. р. в год. 4-ій пополудні відбулися у власній салі Загальні Збори Українського Кооп. Банку „Каса Поміч" в Городку. Збори відкрив голова Надзірної Ради о. Епіфаній Роздольський, проводив ними радн. Вол. Сухий. Українбанк помітно поширив у звітовому році свою діяльність в повіті, наслідком чого збільшилися обороти, зросло число уділів та вкладок та вслід за цим загальне довіря до єдиної в Городку української кредитової установи. Після звіту Контрольної Комісії Збори ухвалили буджет на 1938 рік, який передбачує 5760 зол. приходу та 5733 зол. розходу. Далі Збори устійнили висоту зобовязань Українбанку до суми 100.000 зол. і висоту кредиту для одного члена до суми 500 зол. На місце вильосованих членів Надзірної Ради збори вибрали членами о. Еп. Роздольського, мещ. Клима Карачевського, о. Вас. Чопея та О. Гаваная та Теодора Мовоцу заступником. При кінці Зборів зложили новообрані члени Надз. Ради приречення. Збори відбувалися в поважній і діловій атмосфері та виказали, що члени Українбанку та загал городецького громадянства цінять свою кредитову інституцію та дорожать нею. Є надія, що Українбанк в Городку при підтримці громадянства та пильній праці Надз. Ради і Управи стане сильною фінансовою установою та причиниться до розбудови господарського життя в Городеччині.

Вистава „Проти брата стануз брат". Аматорський гурток т-ва „Луг" в Городку відіграв в неділю 13. березня ц. р. в салі „Поміч" драму в 5 діях Мирона Матвійчука „Проти брата стануз брат". Пєса цікава. Її провідна думка наводить поважні рефлексії, але як на першу виставу неознайомлених зі сценою і її вимогами членів лугового аматорського гуртка — рішуче затяжка. Більшість аматорів була перший раз на сцені — не диво, що деякі [illegible], головно гуртові сцени випали слабше. В підготову вистави вложили багато праці інж. Р. Паламарчук, як режисер і молоді аматори. Публики було досить.

КАМІНКА СТРУМИЛОВА.

Заходом філії Т-ва „Просвіта" в Камінці Струм. відбувся двомісячний курс диригентів. Головним провідником і викладачем був проф. Лев Гижовський. Учасників було 20. Закінчило курс 18. Курс тривав від 1. лютого до 1. квітня ц. р., лекції відбувалися щодня від години 9-ої до 16-ої. При кінці курсу відбувся іспит. До іспитової комісії входили д-р Петро Мінко, д-р Іван Леміцка, дир. Волод. Щирайний та проф. Лев Гижовський. Курсанти дуже багато скористали, бо викладач вміло підійшов до предмету і в дуже ласкавій та приступний спосіб подавав науку. Слід згадати, що курсанти за час курсу дали два концерти, один в Камінці Стр. і один в Ляхах, недалекому селі. Голоси гарні, декотрі навіть дуже добрі. На закінчення курсу учасники, які дістали грамоти участи в курсі, відспівали багато гарних та трудних пісень. **Присутний.**

—o—

Спорт.

СПОРТОВЦІ ШЕВЧЕНКОВІ.

С. Т. „Україна" у Львові улаштовує в суботу 9. ц. м. в кімнатах домівки Т-ва, Л. Сапіги 49. І. п. свято в честь Т. Шевченка, на яке запрошує всіх членів Товариства. Початок в год. 8. веч. **Виділ.**

КОМУНІКАТ ФІЛІЇ К. Л. К.

Ширші сходини членів філії КЛК у Львові відбудуться в суботу 9. ц. м. в домівці Т-ва. Початок в год. 18.30. На сходинах буде представлений та обговорений плян діяльности на найближчий сезон.

Внутрішньо-клюбовий біг навпростець відбудеться в неділю на трасі 2.5 км. для мужчин; 1 км. для жінок. Збірка змагунів в год. 9. коло Ремісничої Бурси при вул. Пасічній 2.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

PROMETHEE. Organe de défense nationale des Peuples du Caucase, de l'Ukraine et du Turkestan. Nr. 135. Février, 1938. Paris.

SLOVANSKY PREHLED. Sborník pro poznávání politického, sociálního a kulturního života slovanských států a národů. Ročník XXX. Číslo 3. Březen 1938. Praha.

Театри.

Великий Театр:

Субота 9. IV. год. 7.30 „Роз-Марі“.
Неділя 10. IV. год. 3.30 попол. „Донпоо Тошио“, год. 7.30 „Роз-Марі“.

Театр Ріжнородностей:

Субота 9. IV. год. 7.30 „Подружжя, яких мало“.
Неділя 10. IV. год. 3.30 попол. „Ми були жевцами“ (для молоді недозволене); год. 7.30 веч. „Подружжя, яких мало“.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

РОЖНЯТІВ:
9. IV. Орлеия.
10. IV. Процес Мері Деген.
11. IV. Лісова Пісня.
12. IV. Невольник.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

БУЧАЧ:
9. IV. Маруся Богуславка.

ЧОРТКІВ:
10. IV. Пісня Бескиду.
11. IV. Маруся Богуславка.
12. IV. Гетьман Полуботок.
13. IV. Мазепа.

ЯГОЛЬНИЦЯ.
14. IV. Пісня Бескиду.

КІНА.

АПОЛЬО: „В 4 очі“ з Дол. дель Ріо, З. Шільдкраут.
АТЛЯНТИК: „Герой наших днів“ (Ероль Флін, Джоан Бльондель).
БАЛТИК: „Королівський вязень“.
ВАНДА: „Належу до тебе“; „Пазурі і кликаки“.
ҐРАЖИНА: „Дуня“ („Почмайстрова дочка“).
ЕВРОПА: „Перли корони“ (Шаша Ґітрі).
КАСІНО: „Пані Валевська“ (Ґрета Ґарбо).
КОПЕРНИК: „Сліпий завулок“ із Сильвією Сідней.
МАРУСЕНЬКА: „Таємне прозріння“, „Самітний дім“.
МЕТРО: „Дон Боско“ реліг. фільма.
МІРАЖ: „Йошівара“.
МУЗА: „Коли ти залюблена“.
ПАКС: „Ґолґофта“ пасійна фільма.
ПАЛЯС: „Світла бульварів“.
РАЙ: „Зірка Рів'єри“ з Ериою Зак.
РІЯЛЬТО: „Неоправдана година“.
СВІТ: „Обвинувачена“; „2.100 потіх“.
СТИЛЕВЕ: „Бероній“ і ревія.
ТОН: „Місто у вогні“; „Кід Ґалягад“.
УТІХА: „Таємний стріл“ і ревія.
ХИМЕРА: „Веселий волоцюга“.

ФОТОПЛЯСТІКОН: (вл. Марійська 6). „Югославія“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід“ (Пасаж Ґавсмана ч. 7): „Америка“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 9. квітня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: Співаймо пісеньки; 11.40 Гостинні пісні, пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Концерт бажань; 15.20 Технічна скринька; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Про сім крукін“ з муз. ілюстр.; 16.15 Розр. концерт; 16.50 18.55 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Гігієна в давніх часах; 17.15 Форт. recital; 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Розр. концерт у вик. сальон. тріо; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Перемога під Кірхгольмом і Клушином, авд. для дітей; „Поморя“; 20.00 „Фіялка з Монмартру“, оперетка Кальмана, у перерві коло год. 20.45 Веч. денник, акт. гутірка; 22.00 „Прохання та приказання“ скеч; 22.15 Концерт орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.; у перерві в год. 23.10 „Лікар і пацієнт“ скеч В. Раорта.

Неділя, 10. квітня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.15 Весняні праці в засіві; 8.30 Перед половинним сезоном; 8.40 Россіні „Облога Коринту“ пл.; 8.50 Роля господині на селі; коло год. 10.30 після богослуження „З давньої музики“ пл.; 11.30 Трансм. зі школи праці в Телешні; 12.03 Симф. поранок, орх., форт., вальторн; 13.00 День театр. режисера; 13.30 Музика, спів; 14.15 Для села: Огляд ринків рільних продуктів; 15.45 Для дітей: Врятований підвечірок; 16.05 Твори Мавр. Мошковського, два форт., дві скрипки, спів; 16.45 Амер — полуда тінь Сагари; 17.00 На далеких морях, музикальна авд., 17.50 Хвилина бюра студій; 18.00 Рел. музика, спів; 19.00 Театр Уяви; 19.30 Великодні легенди та співи; 19.50 Музика з пл.; 20.00 Весна у пісні, сопран, тенор; 20.35 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 Оповідання про Бетовена; Симфонія радості (IX. д-моль оп. 125); 22.50 Ост. вістки; 23.00 Популярна музика з пл.

Пора! Єдині українські шоферські курси інж. Ярослава Білинського

Проваджені українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонне знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — **Інформації і записи щодня.** —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

Понеділок, 11. квітня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: Фрагм. з „Пана Тадея“, Монюшко: Фантазія з „Гальки“ гр. пл.; 11.40 Як учаться челядники та терминатори; 12.03 Полуднева авд.; 13.45 Камер. музика з пл.; 14.20 Популярна музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Трохи пісні, трохи слова; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Розр. орх.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 На шляху 150 тисяч Вольт з Мосьціц до Страхович; 17.15 Форт., скрипка; 17.50 18.50 Спорт; 18.10 Бізет „Арлезіянка“ суіта, пл.; 18.35 Новобранці з острова Парос (фрагм. із опов. А. Ковальської); 18.55 Програма на завтра; 19.30 Фінансові відносини в подружжі; 20.00 Орх., пісеньки, баритон; у перерві в год. 20.45 Веч. денник; 21.40 Поетичні новини; 22.00 Симф. концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Колискові пісні, сопран, форт.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 9. квітня 1938.

БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. музика; БУДАПЕШТ 12.05 Орх. концерт, 18.35 19.00 Циг. музика, 20.40 21.00 Оп. орх., 21.45 22.00 Розр. музика; КОШИЦІ 18.00 „Проти незаконних, одначе правосильних рішень адм. урядів“; МІЛЯНО 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Парсіфаль“ оп. Вагнера; ПРАГА 15.15 16.05 Концерт орх., 19.20 Сальон. музика, 20.00 21.00 „Циганський барон“ оп. І. Штрауса, РАДІО ПАРІ 18.00 Сентиментальний тиждень, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 Театр Уяви, 21.00 Кабарет, 22.05 Концерт симф. музики; РИГА 19.15 20.00 „Леґенда Вакдамбіє“ оперетка Крайсманіса; СОФІЯ 18.00 Легка музика, 20.00 Спів.

(Замітка: Всі німецькі радіостанції надають на основі заповідання).

Неділя, 10. квітня 1938.

БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. пісні, танки й мельодії; БУДАПЕШТ 15.45 Форт., 16.50 Циг. музика, 19.55 Спів, 21.40 Скрипка; ВІДЕНЬ 13.00 Фільг. концерт, 15.00 Розр. музика; у перерві плебісцитові репортажі; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00, 19.00 Концерт орх., сол.; КОШИЦІ 18.00 Свяч. Концерт, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 22.10 Розр. мельодії, 21.00 Розр. концерт; ПРАГА 15.30 Гендлеві твори, 17.05 Хор, 17.50 18.00 Церк. музика, 19.15 Орх концерт; РАДІО ПАРІ 18.30 Форт., 18.45 20.15 Пісні, 19.00 Сценка, 20.30 21.00 22.00 „Діточа крупіята“ орат. Фора; РИМ 17.00 18.00 Інстр.-вок. концерт, 19.45 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Лістія роман“ оп. Коппітія; СОФІЯ 20.00 Спів; ФЛЬОРЕНЦІЯ 16.30 18.00 „Джоконда“ оп. Понкієлія.

Понеділок, 11. квітня 1938.

БЕРЛІН 9.30 Веселі мельодії, 19.45 Веч. гомін, 20.00 21.00 Розр. музика; БРЮСЕЛЬ ФЛЯМ. 20.00 21.00 „Чорні фіялки“ опера на осн. Шопена; БУДАПЕШТ 19.15 20.00 Нар. пісні, 20.10 21.00 Орх. концерт, 22.15 Квінтет; ВІДЕНЬ 11.25 Нір. музика, 15.30 Концерт солістів, 19.10 Нар. австр. мельодії; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Смерть історика д-ра А. Копистянського, Концерт; МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Три грації“ оп. Легара; РАДІО ПАРІ 18.15 Спів, 19.00 20.15 Пісні, 19.15 Скрипка, 20.30 21.00 22.00 „Десетина“ муз. ком. Маріота; РИМ 20.30 Розр. музика, 21.00 Сценки, 21.40 Форт., 22.25 Танц. музика, СОФІЯ 17.05 Популярна музика.

Радіокутик.

ЯК ПОВСТАЄ ДЕННИК.

Французька радіостанція „Радіо — 37“ все ще веде серію великих тижневих репортажів. По репортажі з полювання у лісі, летунських виправах, ця радіовисильня видасть репортаж — „як повстає щоденник?“ У редакції одного з великих паризьких видавництв приміщать мікрофон та переказуватимуть слухачам найбільш характеристичні етапи редакційної праці.

СПІКЕРИ ЧИ СПІКЕРКИ.

Пані Г. Гофстед, старша інструкторка для голосових проб в нюйоркському Телефонічному Товаристві, дивується, що радіо так повільно та мало школить собі спікерок. На думку п. Гофштед, умови для добрих та гарних вимовлень радіових авдицій прості та що жінки з різними умовинами як мужчини можуть до них застосуватися. Ціла річ у тому, щоб „використати якість мови, а винімінувати вербалізм і афектацію“. При відповідному вишколі навіть пересічний голос може бреніти приємніше як гарний, але невишколений. „Голос жінки — каже п. Гофстед — має ширшу скалю та у звязку з тим більші модуляційні можливости. Завдяки тому він осягає більшу глибину виразу, в порівнанні з яким мужеський голос видається позбавлений почуття. З тих причин жінки є більш пожаданими кандидатками на радіові спікерки. Радіо подібно як телефон, сильно зазначує прикмети та недостачі голосу.

МУРИНСЬКИЙ ХОР В АМЕРИКАНСЬКОМУ РАДІО.

Короткохвильна станція американського товариства КБС надає у кожну неділю год. 14.30 (середньо-европейського часу) продукції муринського хору, зложеного з 35 співаків, які заповідають видатні муринські спікери. Основником хору є пастор з Клівленд, а диригентом хору 17-літній мурин Джемс Тед. Авдиції цього хору знані є під назвою „Крила над Йорданом“.

В Америці авдиції ці підтримують видатні муринські душпастирі, педагоги та визначні світські одиниці. Авдиції також звернули на себе увагу впливових громадянських кол білої і чорної раси.

БІРЖА.

Львів 8. квітня 1938.

Гроші.

Купно-продаж: Бельги бельг. 89·77 89·10, Долари американські 5·30·50, 5·28·00 Долари канад. 5·28·00—5·25·50. Фльорени гол. 295·94—293·10. Франки фр. 16·62—16·12, Франки швайцарські 122·25—121·45, Фунти англ. 26·44—26·28, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·30—14·00 Кор. дан. 118·05—117·20 Кор. норв. 132·78—131·80, Корони шв. 135·24—135·25. Ліри італ. 23·70—22·90, Марки фінлянд. 11·70—11·25, Марки нім. 103·00 — 99·00 Шилінги австр. 89·00—84·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 120·00 — 114·00

Акції.

Банк Польський 112·00 Цукор. 35·00, Вугіль 30·50, 28·50, Лільпоп 70·50. Можеїв 13·00, Островець 55·00, Стараховичі 38·25, 37·00, Габербуш 44·00.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 65·50, 64·25, 3 інв 1 ем. 81·25 серія неконв. 3 поз. інв. 2 ем неконв. серія конв. 5. конверс. 69·00 прем. дол. 41·00, 4 консол. 65·75

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 8. квітня 1938 р.

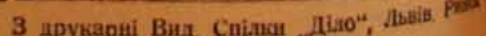
1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·55 зол.
кг. масла бочков. вил. з опак.	3·60 зол.
молоко	18—19 сот.
(яйця копа	3·00 зол.

Тенденція на масло звишкова, на молоко й яйця сильна.

КОНКУРС.

Головна Управа Рідної Школи розписує конкурс на: 1) управительку гімназії Р. Ш. у Стрию; 2) учителів (для гімназій Р. Ш. до навчання [illegible] мови, ручних робіт і руханки. Подання з відповідними залучниками вносити до Головної Управи Р. Ш. до 20. квітня [illegible]

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“

З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок [illegible]